

Minden eddigi társadalom története
M. Erdős
213 N. 41st St.
Világ projekt.

NÉPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP

Az iparilag fejlettebb ország a so-
vésebb fejlettnék saját jövője képét
mutatja. (Marx.)

No. 77. szám. Vol. VII. évfolyam.

NEW YORK, 1909 SZEPTEMBER 24.

Egyes szám ára 2 cent, New Yorkban 1 cent.

TIZENHÁROM ÉV ALATT.

Az utóbbi hónapokban bármily lassan is, de kezd az ország ipara és kereskedelme kilábalni abból a gazdasági válságból, mely két éven keresztül, 1907 őszétől kezdve érettebben hatással. Az ipari tevékenység megújulásának két fontos kísérő körülménye van. Az egyik az, hogy a munkások majdnem mindenütt követelik az 1907-iki bérek visszaállítását, melyeket a válság alatt átlag tíz százalékkal csökkentettek. A másik pedig az, hogy az élelmiszerek árai rohamosan emelkednek. A hús árainak a múlt hetekben történt emelkedésével egyidejűleg emelkedett majdnem az összes élelmiszereknek az ára s lassú, de folytonos emelkedésben van a többi élelmiszernek az ára is. A trust-áraknak, a nagyobb valószínűségű áremelkedésénél jóval nagyobb az áremelkedés a kicsinyben való árustársulásoké, aminek oka az, hogy a kiskereskedőket aránylag keményebben sújtotta a válság, mint a nagytermelőket s lázasabban sietéssel igyekeznek pótolni a veszteséget.

Az áremelkedés idejében bizonyára nem érdekeltlen a Bradstreet ügynökség jelentése, melyben az élelmiszerek árainak tizenötévi emelkedéséről számol be.

A jelentés adatai szívesen különbözö árucikkre terjednek ki s mivel megállapítható, hogy a mai árak egyenlők az 1907-iki árakkal, elegendő, ha egyelőre tizenhárom évi emelkedést veszünk tekintetbe, 1894-től 1907-ig.

Ebben a tizenhárom évi időközben az élelmiszerek árai átlag ötven százalékkal emelkedtek. A Bradstreet ügynökség jelentésének ez a lényege. Élelmiszerekért, ruháztak, egyéb szükségletekért ötven százalékkal kellett többet fizetni 1907-ben, mint 1894-ben; más szavakkal: ami 1894-ben egy dollárba került, ugyanaz 1907-ben másfél dollárba került.

Ez a hatalmas emelkedés egymagában tekintve semmit sem jelent a munkások számára. Jelentősége csak akkor domborodik ki, ha egybevetjük a munkabérek emelkedésével vagy csökkenésével.

Egy, — a republikánus kormány által összehívott táblázat, melyre már több alkalommal hivatkoztunk, — beszámol erről. Igaz, hogy nem egyenesen, nem nyíltan. Kimutatja, hogy az egész munkások számára kifizetett munkabérek mennyit emelkedtek évtizedről évtizedre. Az volt a republikánusok által kiadott táblázat célja, hogy bebizonyítsa: az összes munkabérek emelkedtek, tehát a munkások jól prosperáltak. A republikánusok jókának látták elhallgatni, azonban a táblázatból megállapítható, hogy a munkások az élelmiszerekért egyre kevesebb százalékot kapva vissza s az összes kifizetett munkabérek növekedése nem áll arányban a munkások számára szaporodásával, következésképpen a bérek nem emelkedtek, hanem csökkentek. Még amely iparágakban különböző okoknál fogva emelkedtek is a munkabérek, ez az emelkedés nem áll arányban az élelmiszerek árának ötven százalékos emelkedésével, pedig ez az egész munkásokra érinti, míg a kivételes béremelkedések csak a munkásoknak egy csekély részét érintették.

A Bradstreet ügynökség jelentésében lecfatlatlanul jut kifejezésre a downward tendency, a kapitalista rendszernek az az irányzata, mely a munkások életének átlagos színvonalát évről-évre süllyeszti.

A munkabéreknek átlagos csökkenése vagy a legjobb esetben lassú emelkedése és az élelmiszerek árának rohamos emelkedése nem nyújtják a helyzet tisztáztát. Tekintetbe kell venni a munka termelőképességének folytonos növekedését is.

Ujabb és tökéletesebb gépek beállítása ugyanazon termék előállításához egyre kevesebb emberi munkaerőt tesz szükségessé, vagy ugyanazon emberi munkaerőt több termék előállítására tesz képesé.

A folytonos tökéletesebbé váló munkafelosztásnak ugyanaz az eredménye. Mindenelőtt pedig növeli a munkás termelő képességét a rohamosan fejlődő nagytermelés, az ipar centralizációja, mely az üzemföntartásban a kapitalistáknak lehetővé teszi a megtakarítást, redukálja a termelés költségeit.

Mindezeknek a körülményeknek egybevetése után jutunk a helyzet tisztáztát fölismerésére: A munkabérek csökkennek, vagy egy színvonalon maradnak, vagy alig emelkednek; a munkások ugyanakkor folyton több terméket s a termékek megosztásánál a munkások még az esetleg növekvő munkabér alakjában is egyre kevesebb részt, a kapitalistának profit alakjában egyre több részt, s a munkásoknak a csökkenő részből az árak közvetítői, a kereskedők is egyre több részt vesznek ki.

Igy szorit aztán bennünket le a downward tendency, mely ellen sztrájkokkal, ipari küzdelmekkel védekezünk, ahogy lehet.

Az említett tizenhárom év bizonyítja, hogy ez a védekezés győzelem volt. E nélkül kétségtelen, hogy még rosszabb volna a helyzetünk. De rossz volna a helyzetünk akkor is, ha a védekezés öntudatosabb, egységesebb s így hatásosabb lett volna is. Az amerikai proletárius harcra készsége az utóbbi években hatalmasan megnövekedett. Béharcok folytak vagy készülnek mindenfelé. A kinttartásnak s elszántságnak csodaszép példáját látjuk ezekben a harcokban. De ha valamennyi sikeres volna is, hosszú idő telik bele, míg az 1907-ik évi béreket ki lehet küzdeni, vagyis míg a munkások ismét oda jutnak, ahol elelőtt két évvel volt. S ezzel a törekvéssel szemben az élelmiszerek árai máris a két év előtti magas színvonalon vannak s minden jel arra mutat, hogy tovább emelkednek. A munkásokosztály föltökését a kapitalista osztály már jó előre ellensúlyozta.

A munkásokosztályunk védekezése meddőnek látszik. Azonban mégis szükséges, mint mondtuk, azért, mert védekezés nélkül még rosszabb volna a helyzet. Szükségesek ezek a védelmi harcok, de nem elegendők. A munkásokosztálynak többre kell törekdeni: a támadásra.

A kapitalista termelés rendszerének megszüntetésére. A mai harcok megadják a munkásokosztályt. Képesé teszik hatalmasabb küzdelemre. Ennek a küzdelemnek pedig a szocializmus jelöli ki a célt.

JOHNSON HALÁLA.

J. A. Johnson, Minnesota államnak három ízben megválasztott kormányzója meghalt. A múlt héten súlyos operációt kellett kiállnia s az operáció után rohamosan gyöngült és az orvosok minden erőfeszítése hiába volt, nem tudták megmenteni.

Johnson nemcsak Minnesotában, hanem egész Amerikában is egyike volt a legnépszerűbb reformereknek.

Népszerűségét bizonyítja az a körülmény, hogy Minnesotában, ahol a republikánusok túlnyomó többségben vannak, három ízben választották kormányzóvá, holott a demokrata párthoz tartozott s mindenek fölött a harmadik jelölés már megsértette a tradíciót, mely szerint nemcsak elnöknek, hanem kormányzóknak sem választanak senkit sem háromszor egymásután.

Népszerűsége akkora volt, hogy Bryannal versenyzett a demokrata elnökjelöltségért s minden valószínűség szerint ő lett volna a demokrata párt következő elnökjelöltje.

A tisztelet, mely környezte inkább jó szándékainak s jóhiszeműségének szólt, mint tetteinek, mert hiszen tulajdonképpen semmit sem reformált, bár mindent akart.

Johnson a kormányzó székben A. O. Eberhardt követi, a republikánus pártjának tagja.

MŰKÖDNEK A PINKERTONOK.

A szomorú hírnév vergődött Pinkerton detektívök, ugyáltszik, — ismét munkában vannak. Ezuttal Youngstownban működnek.

Az American Sheet & Tin Plate Company munkásai vannak sztrájkban s a társulat igazgatója szeretne egy-két sztrájkölt legalább is az akasztófára íttatni.

Ugyanis a napokban a társulat menedzserének házában hatalmas robbanás történt. A robbanás, bár messze elhallatszott, csodálatosképpen alig tett valami kárt a házban, a gyár igazgatójában s annak családjában pedig egyáltalán semmit sem.

Természetes, hogy a Pinkertonok most a sztrájkolók között keresik a merénylőt, azonban ahogy a Pinkertonokat ismerjük, bizonyosra vehetjük, hogy annak a bombának a párja valamelyik Pinkerton irodában található meg.

A HAJÓRONCSOK BESZÉDE.

Alaskából, Mobile városból sürgönyzik, hogy az Isle of Pines (Fenyők szigete) mellett elhaladó hajók megtalálták a Nicholas Castania nevű hajónak roncsait.

A Nicholas Castania augusztus 23-án jutott zátonyra a szigetek körül. A roncsokhoz evező matrózok a tönkrement hajót üresen találták s a legközelebb eső sziget partjait kezdték átkutatni. Csakhamar tisztanyúl holttestre bukkantak, melyek azonban a hajóskapitány kivételével fölismerhetetlenek voltak.

A legtöbb holttesten egyáltalán semmi ruha sem volt. Mivel a hajón összesen huszonegy ember volt, valószínű, hogy a többi a vízbe fulladt. A hajóroncsok vizsgálata kiderítette, hogy a hajó kazánjai fölrobbantak s azután került zátonyra a hajó.

FÖL A VERSENYRE!

Egy hét választ el bennünket annak a versenynek a lezárásától, melyet a Népakarat terjesztésére indítottunk. Heteken, hónapokon keresztül hangsúlyoztuk ennek a versenynek fontosságát s ha igazságot akarunk szolgáltatni az elvtársaknak, úgy el kell ismernünk, hogy sok szervezetünk olyan eredményt ért el, mely föllülmuta várakozásunkat. S idáig még sem sikerült a Népakarat hetenkint háromszor való kiadásának egyik fontos föltételét megteremteni, az előfizetők számának olyan szaporodását elérni, hogy kockázat nélkül adhattuk ki lapunkat hetenkint háromszor.

Csak egy oka van ennek: nem vette ki részüzt minden egyes szervezet a munkából. Miért, miért nem, ne kutassuk most. Azt hittük-e, hogy teljesen elegendő, ha mások fáradoznak s ők pedig örvendeznek az eredménynek; vagy nem látták-e be fontosságát a lap terjesztésének, — egyre megy. Így is, amugy is nagy mulasztást követtek el, akik tényleg maradtak, de nem olyan mulasztást, melyet helyre ne lehetne hozni.

Még van egy heti idő, hogy az elmaradt szervezetek is tekintélyesebb számmal szerepljenek a versenyben. Még most sem késő a buzdítás: **Föl a versenyre!**

Ne feledje el egyik elvtársunk sem, hogy a versenyről szóló kimutatás az elvtársak buzgalmánál, elvszeretetének s kötelességérzetének lesz a mértéke.

Elvtársak, föl a versenyre!

COOK MEGÉRKEZÉSE.

Dr. Frederick A. Cook, sarkvidéki utazó, az északi sark valószínű fölfedezője az Oscar II. hajón megérkezett New Yorkba.

Bár a világ minden részében számosan akadnak, kik kétségbe vonták Cooknak azt az állítását, hogy elérte az északi sarkot, fogadtatása mégis lelkes volt.

A new yorki öbölben a hajók százaai vártak a partokon pedig ezrelék tolongott a nép. Kivonult fogadásra s tudományos körök javarésze, demonstrálva, hogy Cook állításában egyáltalán nem kételkednek.

Igaz, hogy az amerikai hivatalos világ Pearynek pártján van, ki tagadja, hogy Cook az északi sarkon lett volna s egyedül saját magának követeli a dicsőséget. Azonban Cooknak a magatartása Pearynek durva kirohánásaival szemben olyan volt, hogy a közönség rokonszenvét teljesen megnyerte. Ugyanis míg Peary a legdurvább támadást intézte Cook ellen s kétségbe vonta, hogy csak egy szava is igaz, Cook kijelentette, hogy nem vitatkozik, hanem följegyzéseit, vizsgálatainak eredményét a tudósok elé terjeszti, kiknek ítélete előtt meghajol.

Tény, hogy Peary is hamarosan észretét s kissé szelidebb hangot kezdett használni, azonban a közönség rokonszenvé már Cook felé fordult, miként azt a lelkes fogadtatás is bizonyítja.

A HUDSON-FULTON ÜNNEPÉLY.

Hudsonnak s Fultonnak háromszáz, illetve száz éves évfordulóját fogja ünnepelni New York a jövő héten. Az ünnepélynek egyik legkiemelkedőbb része lesz a különböző országok hadihajóják fölvonulása. Az Egyesült Államoknak idáig tizenkét hadihajója érkezett meg a new yorki öbölbe, megérkeztek azonkívül az angol, német és francia hadihajók is.

AZ "ÜGYES" DETEKTIV.

A Hudson-Fulton ünnepélyre kirendelték New York összes detektívjeit a zsebmetszők ellen.

Gegan detektív is szolgálatot fog teljesíteni annál is inkább, mivel ügyes detektívnek tartják. A mások zsebtét őrzendő detektívnek annyira másutt járt a szeme, hogy valami ügyes tolvaj klopota a nyakkendőjéből a gyémánttűt.

Gegan később vette észre a lopást, a tolvaj elmenekült, a 138-ik utcai állomáson fölült egy South Ferry felé induló magvasvasutára. A detektív a második vonaton indult utána s bizonyosan elszalasztja, ha a 133-ik utcai állomáson észre nem veszi, hogy az ő tolvaja egy emberrel bírkózik, aki nyakonfogta, mivel a menekülő tolvaj egy könyvet klopolt a zsebéből. A meglopott ember nem volt detektív, tehát rögtön észrevette a lopást s megkapta a tolvajt, akinél megtalálták a gyémánttűt is.

ESEMÉNYEK.

JÖSOLNAK A KAPITALISTÁK.

Az Egyesült Államok kormánya, midőn Kubá miatt ultimátumot küldött Spanyolország-nak, nyomtatékosan kijelentette, hogy egyedüli célja a kubaiak föl szabadítása és semmi körülmények között nem fogja Kubát az Egyesült Államokhoz csatolni.

Sokan kételkedtek az amerikai kormány ösztinteségében. Biztosra vették, hogy Amerika a spanyolok kiűzése után sohasem fogja önállósá tenni Kubát. Elvégre bármily ideális célok vezessék is Amerika egyik-másik államférfiát, egy idegen nép jóvoltáért Amerika nem áldozhat pénzt és vért, hacsak az uralkodó osztálynak haszna nem lesz belőle.

Azonban McKinley minden várakozás ellenére visszavonta az amerikai csapatokat a háboru befejezése s a sziget belső viszonyainak rendezése után. De a kétkedőket ez sem győzte meg. Midőn Roosevelt a kubai zavarok miatt ismét az Egyesült Államok katonai kormányzására helyezte a szigetet, ismét azt mondta, hogy az ideiglenes katonai megszállást a sziget annektálása fogja követni. Nem így történt. A rend helyreállítása után Roosevelt is visszavonta a csapatokat. Kubá ismét független lett politikailag.

Lehetséges tehát, hogy az amerikai kormány önzetlenek voltak a motívumai, melyek a kubai beavatkozásra készítették? De hogy voltak önzetlenek. Kubá csak politikailag lett független, gazdaságilag az Egyesült Államok kapitalistáinak uralma alá került s azonfölül, hogy az Egyesült Államok kapitalistái mérhetetlen anyagi hasznot húznak a kubai piacokról, a gazdasági szerződés folytán, mely a két ország között létrejött, az Egyesült Államoknak évente közel ötven millió dollár jövedelme van Kubából, — olyan összeg, melyért érdemes volt háborút üzeni Spanyolország-nak.

Bár ilyen körülmények között Kubának politikai csatlakozása fölöslegesnek látszik, egyes kapitalisták még mindig a legnagyobb határozottsággal jósolják, hogy Kubának az Egyesült Államokhoz való csatlakozása csak idő kérdése, mivel mind a két országnak érdekei megkövetelik az annektációt.

Egy kiváló nagykapitalista, ki a napokban tért vissza kubai utjáról, kijelenti, hogy a jövő évben biztosra vehető a kubai forradalom, melyet ismét az amerikai beavatkozásnak s Kubá annektálásának kell követnie.

S ennek a jósoltnak van alapja. Az egyik ország érdeke Sir William Van Home hangoztatja. Több ízben kijelentette, hogy addig nem nyugszik, míg Kubá az Egyesült Államokhoz nem fog tartozni. Van Horne tekintélyes amerikai nagykapitalista s a kubai vasutársulatok feje. Érdekeit csak akkor látja biztosítva, ha Kubának Washingtonnal hoznak törvényeket, Van Horne-nal együtt a kapitalisták javarésze követeli az annektációt, kik tökéiket Kubában fektették az iparba és kereskedelembe.

Az annektációt jósoló kapitalisták tudják, hogy az amerikai kormány az ő érdekeiket fogja "a két ország" érdekében tekinteni s dolgukban ezért bizonyosok.

AKI A FEGYVERRE APELLÁL.

A napokban nyílt meg az Alaska—Yukon kiállítás, Seattleben, Washington államban. A megnyitói beszédet I. E. Chilberg, a kiállítást rendező bizottság elnöke tartotta. Természetesen, hogy tisztelettel adózott a kapitalistáknak, kik az "emberiségnek és a haladásnak érdekében" lefoglalták Alaska természeti kincsének forrásait — a maguk részére. S egyuttal elkeseredetten kirozott azok ellen, kik kétségbe merik vonni ennek a rendszernek egyedül üdvözítőt voltát.

"Elődeink — mondá — létrehozták alkotmányunkat; nekünk, utódoknak meg kell védenünk ennek az alkotmánynak alapjait azokkal a lappangó ellenségekkel szemben, akik alá akarják azt aknázni. Sok ezren dolgoznak teljes erejükkel, hogy az alkotmány alapjait összetörjék s szabadságaink föl megfosszanak bennünket. Azokat értem, akik az államtuladont, a paternalizmust s a szocializmust hirdetik.

Az államtuladon és a szocializmus megsemmisít minden individualitást s nem fog semmi sem ösztönözni a nagy vállalkozásokra. Ha ezek megvalósulhatnak, vége lesz a szabadságnak s nem lesz több hazafiság. Isten legyen rá bizonyos, hogy New England ismét fegyverre kap s összetöri a paternalizmust, az anarchizmust s a szocializmust!"

Hogy a derék uralmának halvány fogalma sincs a paternalizmus, az anarchizmus és a szocializmus közt levő nagy különbségekről, éppoly természetes, mint az, hogy félti a kapita-

lista szabadságot, mely nem egyéb, mint egy kiváltságos osztálynak föltétlen uralma a munkáknép fölött. Egy osztálynak kizárólagos joga a termelés összes eszközeihez, mely nélkül a másik osztály, a munkások osztálya képtelen érvényesíteni az alapvető alkotmányos jogokat, a szabadsághoz s a boldogsághoz való jogot.

Chilberg nem azok közé tartozik, kikkel szemben az érvelésnek civilizált eszközeit lehet alkalmazni. Elzárkózik ezektől az eszköztől, midőn a fegyverre, a nyers erőre apellál. A termelés mai anarchiájának védelmére az erőszakot idézi föl. Gonosz és ostoba tanácsot ad a kapitalistáknak, melyet ha megfogadnak, maguk isszák meg a levét. Mert a munkásokosztály békés uton akarja érvényre juttatni jogait, de ha a kapitalista osztály erőpróbát akar: állunk elébe.

A CHICAGOI ESKÜDTSZÉKEK.

Több ízben írtunk már arról a hadjáratról, melyet Wayman államügyész indított Chicagóban a városatyák és a rendőrség ellen. Említettük, hogy az államügyész több mint száz ember ellen emelt vádat, a legtekintélyesebb városi tanácsosok, a rendőrfőnökök ellen, kik rendszeres adót szedtek a kétes-hírű mulatóhelyek, a nyilvános házak s a játéklarangok tulajdonosaitól.

A vádlottak az esküdtszék elé fognak kerülni, melyek meg fogják vizsgálni a vádat, azonban egyelőre elmarad az esküdtszék összehívása.

Az esküdtek behívása, kisorsolása a Jury Commissionnak a föladata. S Wayman ügyész elfogatási parancsot adott ki a Jury Commission elnöke és két tagja ellen. Vádat emelt ellenük. A vád szerint a három ember büntös szövetséget kötött abból a célból, hogy meggátolják az igazságszolgáltatást. Az esküdtek kisorsolásánál összejátszóttak s notorius csirkefogókat, börtöntöltelékeket, megvesztegetett embereket juttattak az esküdtszékbe, melynek dönteni kellett volna a vád alá helyezett városatyák ügyében.

"Hónapok óta vizsgáltuk a Jury Commission működését, — mondá Wayman, — s lesz rá gondunk, hogy kissé reformáljuk az esküdtek behívásának módját: legalább annyira, hogy Cook County esküdtszékei figyelembe vegyék a törvényt, midőn a szegények keresik az igazságot s a gazemberek pedig ne dicsekedhessenek uton-utólen, ne vághassák a tisztességes emberek szemébe, hogy 'kikészítjük' az esküdteket... Akik tudják, hogy az utolsó három hónapban milyen fontos bűnügyek kerültek az esküdtszék elé s akik tudják, hogy a Jury Commission a korcsmáknak megfizetett söpredéket, börtönviselt embereket hívott be esküdtekké, hogy ezekben a fontos ügyekben ítélkezzenek, az meg fogja érteni, mekkora a jelentősége annak a vádnak, melyet a Jury Commission tagjai ellen emeltek."

Chicagoiban érhető érdeklődéssel várják az államügyész hadjáratának eredményét. Az ügyész intencionálnak tisztességehez természetesen szó sem férhet, azonban a földadat, melynek elvégzése vállalkozott, sokkal nagyobb, semmint elegendő ereje volna hozzá. Kiirtani a kapitalista rendszerből fakadó korrupciót a kapitalizmus megszüntetése nélkül, csak meddő törekvés lehet.

A NEMZETKÖZI GAZDASÁGI SZERVEZETEK.

Párisban, a nemzetközi titkársághoz tartozó gazdasági szervezetek kongresszusán Legien, a nemzetközi titkárság nevében a következő képet nyújtotta a nemzetközileg szervezett munkások erejéről:

Anglia 695,000; Hollandia 37,000; Belgium 67,000; Dánia 96,000; Svédország 170,000; Norvégia 46,000; Németország 1,831,731; Ausztria 480,000; Magyarország 130,000; Svájc 50,000; Olaszország 250,000; és Spanyolország 340,000 tag után fizet járulékat a nemzetközi titkársághoz, tehát a tagjürelékokat 3,886,731 tag után fizették. Azonban a nemzetközileg szervezett munkások száma nagyobb, mivel a nemzetközi titkárság kötelelébe tartoznak: Angolország, Franciaország, Hollandia, Belgium, Dánia, Svédország, Norvégia, Finnország, Németország, Ausztria, Magyarország, Horvátország, Szerbia, Bulgária, Svájc, Olaszország és Spanyolország, azonkívül Bosznia és Hercegovina is csatlakozni kíván a nemzetközi titkársághoz.

A járulékat minden ezer tag után évenként 35 cent. A nemzetközi titkárság múlt évi bevételét 8709 márkát, kiadását pedig 7290 márkát volt. Az előző évi maradvánnyal, 3054 márkával az idei maradvány 4473 márkát.

NÉPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP. A Szocialista Munkáspárt hivatalos lapja.

Kiadja az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 528 E. 6th St. New York, N. Y.

Egész évre... Fél évre... Negyed évre... Hat hónapra... Egy éjszaki árá 2 cent.

Ch. ROTHFISER, National Secretary. A. WALDMANN, National Treasurer.

Subscription yearly... Single copies... Entered as Second Class Matter August 28, 1907.

New York, FRIDAY, September 24.

A SVÉD KORMÁNY ÉS AZ ÁLTALÁNOS SZTRÁJK.

Svédországi elvtársaink lapja, a "Svaret" közli a svéd belügyminiszternek nyilatkozatát, melylyel a nemzeti szabadelvű pártnak azon kérését, hogy a kormány lépjen közbe, elutasította.

A szabadelvű párt augusztus 28-án kérte a kabinet beavatkozását. Nem arra kérte a kormányt, hogy akár az egyik, akár a másik fél ellen lépjen föl, hanem hogy közbejárjon legyen, béktetsen, a harcoló felek kibékítésével vessen véget a küzdelemnek, mely Svédországot az anyagi romlás örvényé felé sodorta.

A belügyminiszter így okolta meg a kabinet elutasító határozatát: "Míg az ipari térén a konfliktust az általános sztrájk által olyan területekre terjesztik ki, ahol az halál veszélyt jelent a társadalom életének funkcióira; míg a köztrájkok problémáinak a megszegése a kötelező szerződést s ezáltal megátadja a legfontosabb elvet, melyen társadalmi rendszerünk épül, — a jöhözüenést és a becsületbe vetett bizalmat; míg egyenesen arra tesznek kísérletet, hogy a kormány alkalmazottait s munkabeszüntetésre bírják; akkor a konfliktus többé nemcsak egyedül a munkásokra és munkáltatókra szorítkozik, hanem az egész társadalom ellen fordul.

Amíg a kormány ilyen körülményekkel s a társadalom ellen intézett ilyen fenyegetéssel áll szemben, addig azok, kik ösztönien akarják a társadalmi rendet, nem követelhetik, hogy a kormány koncessziókat tegyen vagy ajánljon. Azoknak, kik ezt a harcot földézték meg, ke'l érteniök, hogy a társadalom föltötte áll minden osztálynak s a társadalom érdeke előbbrevál minden osztályérdeknek... Tehát kéni fogom öfelségét, ne avatkozson a konfliktusba."

Rendkívül fontos ebben a nyilatkozatban, hogy a svéd belügyminiszter osztályokat és osztálykülönbségeket ismer el. Az osztályharc ellen majdnem kivétel nélkül minden alkotmányos országban azzal tiltakoznak, hogy nincsenek osztályok, nincsenek osztálykülönbségek. A svéd belügyminiszter, — őszinte akart-e lenni vagy megfélemedezett-e magáról, mindegy, — osztályokat s osztálykülönbségeket ismer el, tehát el kell ismernie az osztályharcot is, mely az osztálykülönbségekből ered.

Mi a szerepe a kormányban ebben az osztályharcban? Valamennyi ország példája bizonyítja, hogy a kormány, az állam politikai hatalmának kezelője az egyik osztály, a kapitalista osztály mellé sorakozik a másik osztály, a munkásosztály ellen. Egyedül Svédország volna a kivétel? Svédország kormányára lehetne csak semleges a két osztály közt folyó küzdelemben? A semlegeséget éppen a belügyminiszter nyilatkozata szerint lehetetlen.

Föltéve, hogy helyes, amit a belügyminiszter állít, föltéve, hogy az egész népet magába foglaló két osztályon kívül van még egy mindenedek fölött álló társadalom s a svéd kormánynak kötelessége ezt az osztályokon fölül álló misztikus, láthatatlan társadalmat megvédeni, a svéd kormány szerint a munkások az általános sztrájkjal ezt a társadalmat támadták meg s a kormány csak nem lehet semleges olyan támadással szemben, mely védené ellen tőr! Sőt a támadás egyenesen az államot is éri, míg a munkások az állam bérnküszait is a küzdelembe vonják. Megtámadták az államot, mint munkáltatót. Miként lehetséges hát, hogy a svéd kormány semlegességet proklamált, bár kétfős szerepe, mint a megtámadott társadalom védelője s mint munkáltató, a harcra utalt?

Csak egy magyarázata lehet a svéd kormány állásfoglalásának. Önvédelemből megtámadta önmagát. Ha az állam szervezett politikai hatalmát s a rendelkezésére álló fizikai erőt ebben az ipari konfliktusban a munkásosztály ellen fordítja, az általános sztrájkot általános forradalomná teszi. Ha a svéd kormány biztos lett

volna abban, hogy összeröhéti a svéd munkásosztályt, semmi kétség: földézte volna a forradalmat. De nem volt biztos s bölcs óvatossággal elkerülte a sziklát, melyen Svédország kapitalista osztálya könnyen hajótörést szenvedhetett volna.

A svéd kormány semlegessége a kapitalisták visszavonulását jelentette. S a svéd munkások akkor emelkedtek a helyzet magaslatára, midőn nem provokáltak a végső harcot, mely elől a kormány így kitért, melynek eredménye nem lett volna bizonyos.

A végső mérkőzés elhalasztása azonban nem jelenti végképpen elmaradását. Föltétlenül be fog következni a tovább szervezkedés föltétlen hatalommal fejlődő munkásság bizonyos győzelmével még akkor is, ha a svéd kormány a jelenleginél nagyobb buzgalommal akarja is ezt a mérkőzést elhárítani.

A "SZABADSÁG" HAZUDIK.

Egyáltalán nem mondunk újságot, midőn azt írjuk, hogy a "Szabadság" hazudik. Hiszen mindenki tudja, hogy hazugság a természete, az élető eleme.

Az sem újság, hogy a Szabadságnak fogalma sincs sem a hírlapíról, sem semmiféle tisztességről.

Az alábbiakat nem annyira újság, mint inkább bizonyosképpen írjuk meg, mivel kellő világításba mutatja be Kohányiék lapját.

New Brunswickben egy megleveledett magyar ember zsaroló leveleket írt Johnson & Johnson gyógyszergyár igazgatójának, John A. Manleynek. A levél szerzőjét kinyomozták Úveges Péter személyében. Bevallotta bűnét s most várja a bünhődést.

A Szabadság megírja ezt a történetet a következőképpen: "Mint a kezeinkhez jutott angol lapok tudósításából látszik, a magyar fekete két tagjai mindnyájan szocialisták, számszerint hatvanan, akik azzal a bevallott céllal vadoroltak az új világba, hogy zsarolások útján nagy vagyont harácsoljanak össze."

Érdemeit bennünket a hír s utána néztünk az angol lapok tudósításainak. A new brunswicki angol lapok szó szerint közlik a három zsaroló levél tartalmát, melyekben egy árva szó sincs semmiféle szocialistákról.

De beszéljünk a levelek. Ime a Szabadságban közölt levél (az első): "Kedves Manley Ur! Ezt a néhány sor önhöz intézzük és az ön társaihoz. Adja tudomására a társainak, hogy hatvan szocialista jött ki Magyarországból, ahol a legjobb körökkel áll összeköttetésben. Ha kedves önnek az élete, hallgassa meg azokat, miket mi most mondunk, különben az ön házat levegőbe röpitjük. Először is azt kívánjuk, hogy helyezzen ön el a Keasbey tetetőben 20 ezer dollárt egy ládában, a nagy átjáró közepén s ha a pénz nem lesz ott szeptember 4-én, ugy halálát minden pillanatban várhatja. Felrobantjuk az ön irodáját és házat, nem leszünk tekintettel a családjára sem."

Ha önök nem engedelmessékednek nekünk, önök mindnyájan olyan halállal fognak elpusztulni, mint Erzsébet, a magyarok királynéja. Élni vagy meghalni: az közönyös elöttünk. Ha a 20 ezer dollár a tetetőben megjelölt helyen nem lesz, levegőbe röpitjük a gyárat és ön is borzalmas halállal fog elpusztulni. Helyezze el a pénzt és ne gondoljon arra, hogy a hatóság kezébe adja a levelet, mert csupán egy társunk fog a pénzért menni s ha őt elfogják, még 59-en megmaradunk."

Az angol lapok pedig, ugyancsak az első levelet így közlik: "Kérem önt, kedves Manley ur, hogy ez a néhány sor önök is szól, valamint társainak is. Először is azt akarom, hogy haladéktalanul tegyen le szombat este 8 órakor keasbey-i tetetőben, a nagy kereszt alatt egy ládikában 20,000 dollárt és ha ez nem történik meg szombat este, mindennap várhatja a halált."

Szombaton este 8 órától kezdve, ha a ládika ott nem lesz a 20,000-re l a keasbey-i tetetőben a nagy kereszt alatt, ön borzasztó halállal fog meghalni.

Tegye oda s ne merjen arra gondolni, hogy engem elfogasson, mivel csak egy fog a pénzért menni s ha ezt az egyet megfogják, marad még 59. Nem lesz családja s gyára elpusztul két hét alatt."

Ez a levél a New Brunswick Times 212-ik számában jelent meg. Sem a levélben, sem az angol lap három különböző számának egy cikkében sem található a "szocialista" szó még irmagul se.

A szocialista szó már csak a Szabadság irodájában került a levélbe. Nem tudjuk, melyik titkarküli lehetett az a gazember, aki a rágalom ilyen fegyvereivel dolgozik.

Kohányi urnak könnyű kinyomozni. S ha lapja tisztességének legalább látszatát akarja megmenteni, (mást úgy sem menthet), hát elcsappja a rágalmozó gazembert, — föltéve, hogy nem ő parancsolta meg a hírnek ilyenét való "megreparálását".

Ebben az esetben el ne csappja a világrt se, ha még akkor gazember volna is! Belepásszol a "Szabadság" irodájába!

Magyarországi hírek.

GYUJTOGATÓ ÓRULT.

Molnár Istvánné már április óta folytonosan rettegésben tartotta Nagytilaj, vasmegei község lakóit. Augusztus 20-án éjjel Molnár János szalmakazala gyullt ki, míg később, félóra múlva, a falu derekán lakó Holics János el-munkálatlan gabonaterménye lett a tűz martaléka. Másnap éjjel Római János 250 kereszt szalmája égett, amikor a falu lakói nagyobb részt az oltásnál foglalkozkodtak, azonban Kósi István a saját szűrűskertjében vigyázott; ez idő alatt zörejt hallott a kertje alatti kukoricában és onnét egy asszonyt alakot látott előjönni. Kósi az asszonyt elfogta s kérdésére, hogy "mit keres maga itt?" az azt felelte, hogy a malomból jön. Kósi azonban átadta a tűznél levő csendőröknek, akiknek Molnárné be is vallotta, hogy a tavasz óta származott tüzeseteket mind ő okozta, s a saját lakóházát is ő perzelte föl. Arra a kérdésre, hogy mit keresett a Kósi kertje alatt, beismerte, hogy "Kósi természetét is föl akarta gyujtani. Egész éjszakai mondogatta, hogy neki gyönyörűséget okoz a tűz és ezért gyujtogat. A csendőrök beszállították Vasvárra, ahol az orvos megvizsgálta az asszonyt és konstatálta, hogy közveszélyes elmebeteg. A közigazgatási hatóság megette az intézkedéseket, hogy a szerencsétlen asszonyt az örültek házába internálják.

A NYITRAI RENDŐRSÉG ÉS EGY NYITRAI UJSÁGIRÓ.

Fölhaborító rendőr-betyárságról ad hírt a magyarországi "Népszava". Az egyik nyitrai újságíró, Sommer Lajost, aki egy Nyitrán megjelenő újságnak a szerkesztője, a nyitrai rendőralapítvány két rendőr asszisztálása mellett egy kavéházban letartóztatta. A minden ok nélkül megtámadott újságíró kérdezte a rendőri támadás okát. A rendőrségen nem indokolták a letartóztatást, amely szokatlan időben, éjjel 1 órakor és általában szokatlan körülmények között történt. A városban általában nem tudták mire magyarazni a rendőrségnek ezt az ostoba terrorját és ezért város-szerte nagy izgatottságot keltett a letartóztatás híre. Híre járt egyébként a városban, hogy Sommer, akit kihallgatás nélkül kísérték le a rendőrségi cellába, itt rosszul lett, már a bílincsverés következtében is. Orvost kért, de orvost reggelig nem kapott.

Ennyit a Népszava tudósítja és amit eh-ből megállapítható — ha igaz ez a híradás — a nyitrai rendőrség ezzel a betyár-stiklijével olyan vérlázító gázságot követett el, amely még a rendőrségi gázságról, a "kellemetlen" sajtó elnyomásáról híres Magyarországban is unikum-számba megy.

ÖNGYILKOSSÁG A JAVITÓ-INTÉZETBEN.

A kolozsvári javító-intézetbe furesa világot vett a következő hír: Hat gyerek megszökött a javító intézetből. Bizonyosan megelegelték a "javítás"-t. A kis menekülőket hamarosan kézrekerítették és visszavitték az intézetbe, ahol megkezdődött a kihallgatás. Ez se mehetett valami simán, mert egyik fiú, Gruber János szabóinas annyira megijedt tőle, hogy az íróasztalról fölkapott olóval szivesszurta magát és rögtön meghalt. Inkább a halált választotta, mint a "javító"-intézetet.

ARADVÁRMEGYE JÁGER MÁRIÁJA.

Az aradi ügyészeg fogházában hetek óta vizsgálati fogságban ül Lupás Léna kuruzsoló-asszony, aki az aradvármegyei falvak babonás, hiszékeny népét zsarolta, kuruzsolta. Egész sereg embert pusztított el a gyógyító kenőcsével, varázsitáival. Mint Aradról jelentik. Monyoró faluban ismét meghalt egy paciense. Az aradi ügyészeg a vizsgálati fogság főtartását kérte, de a vizsgálóbíró azzal az indokolással, hogy bár Lupás Léna orvosi miködésének tiz halottja van, azokat nem gyilkolta meg, hanem gyógykezelté, a vizsgálati fogságot megszüntette.

RABLÓ EGY SÁTORALJAUJHELYI BANKBAN.

Sátoraljai helyi lapok írják, hogy a Sátoraljai helyi Általános Bank helyiségébe betört egy ismeretlen. Midőn Zsiros József szolgál a földszinti folyosóról benyitott a bankba nyíló ajtón, magas termetű s fehér szennyes vászonruhával felöltözött férfi ugrott elébe, kezében fejzével és leakarta ütni. De Zsiros az utcára menekült. A betörő, ki a bankból kirohva a szomszédos utcában eltűnt, csak két ajtó feszített föl s megitta a könyvelőnek a szekrénybe helyezett borát, de a pénztárhelyiségbe már nem hatolhatott be. A rabló a bankban hagyta fűzős cipőjét és egy darab gittet, melyek nyomán a rendőrség megállapította, hogy a betörő Hajdu József, negyven éves kubikos volt. Elfogására megtették az intézkedéseket.

ELVTÁRSÁKI OLVASSÁTOR ÉS TERJESSZETEK A NÉPAKARATOT.

Külföldi hírek.

ELKERGETETT REPÜLŐGÉPES.

Oroszországban, Péterváron kellemetlen blamázs ért egy repülőgépet, valami Tatarinov nevűt. Szerződése volt a hadügyminiszteriummal, hogy bemutassa s kipróbálja találmányát, függőleges fölzálló-készülékét. A határidő lejártá előtt Tatarinov arra kérte a hadügyminisztert, hogy halasszák el a próbát, mert attól fél, hogy a terminusa nem állíthatja össze a repülőgépet. Azt felelték neki, hogy nincs halasztás. És nagyon komolyan vették a dolgot. A kitűzött napon a hadügyminiszter saját személyében megjelent a katonai léghajó-park laboratóriumában, ahol Tatarinov dolgozik, és nem találván készen a repülőmasint, azt mondta a szerződésen aviatikusnak, hogy — mehet. A szerződés nem érvényes, távozzék. Tatarinov egyébként megérdemelte a sorsát, mert a nagyhercegektől körülbelül százezer rubel segítséget kapott a repülés céljaira és a nagy költséggel berendezett laboratóriumában mindössze egy modell rajzot és néhány szerzést talált a hadügyminiszter. Repülőgépe azonban híre-hamva sem volt.

KIUTASITOTT OROSZ NŐI KÉM.

Berlini jelentések szerint Jucsenko asszonyt, a volt orosz rendőrkémet, aki Charlottenburgban lakik, a rendőrség kiutasította Poroszország területéről. Értésére adta, hogy "alkalmatlan egyén" s mint ilyen a törvény értelmében három napon belül elutazni tartozik. Maga Jucsenko asszony beszélt el ezt a moszkvai "Szlovo" berlini tudósítójának s elmondta egyben azt is, hogy az orosz rendőrség azt szeretné, ha Brazíliába utaznék. Ő azonban nem hajlandó erre. Továbbra is Európában kíván maradni.

A PAPOK IS...

Hónapok óta foglalkoztatja a világsajtót az a botrány-tömeg, ami a sikkasztások és panamá hazájában, Oroszországban tudól elő egyre-másra a visszaélések gyűnének a fölülvizsgálására kiküldött Garin szenátor nyomozgatásai útján. Magas állású katonatisztekre, magas állású polgári — állami és városi — tisztviselőkre, privát emberekre: kereskedőkre, szállítókra sűtötték már rá a sikkasztás, a panamázás, a megvesztegetés, megvesztegethetőség bélyegét. Most aztán — így jeletik Pétervárról — kislül, hogy a gázságokban a moszkvai papás is részes... Néhány pap elvállalta a katonai fűhőneműk szállítását és 10,000 rubelt nyert az üzletben. A papok üzletet csináltak és persze, nyerni akartak az üzletben. A gseit, gseit: bizony becsapták a megrendelőt, az államot egy néhány ezer rubel erejéig.

SCHACK KÉPVISELŐ SZENVEDÉLYE.

A német főváros politikai és társadalmi köreit — mint a berlini lapok írják — a maga nemében pártatlan botrány foglalkoztatja. Schack, német birodalmi képviselő apró hirdetések útján utitársnót keresett és egy hamburgi nemes kisasszonynak megnevezhetetlenül erkölcselsten ajánlatot tett. A levegezetlenbesebb a dologban az, hogy mindez a képviselő feleségének tudtával és beleegyezésével történt, úgy hogy a léány, ha az ajánlatot elfogadja, a képviselő törvényes felesége által tűrt, sőt óhajtott törvénytelen felesége és az asszonynak is legbizalmasabb barátinője lett volna. Az ajánlat poste restante levél útján történt, mely Tirol névvel volt aláírva. A léány, kit az ajánlat rendkívül fölhabarított, följelentett tett a rendőrségen, amely kinyomozta, hogy a levél írója Schack képviselő. Schackot egyéb következményeknél kívül arra akarják kényszeríteni, hogy mandátumáról mondjon le.

HASFÖLMEZTIZ BÉCSBEN.

Bécsben Hudecek Henrik lámpagyujtogató a hírhedt berlini hasfölmetszőkre emlékeztető merényleteket követett el. Elfogták és megállapították róla, hogy minden valószínűség szerint elmebajos. Összesen öt asszonyt sebesített meg késszurásokkal és valósággal szentse volt, hogy a járókelőknek sikerült a veszedelmes embert hamar elfogni és ártalmatlanná tenni. Hudecek nős ember, erős alkohollista és ittas állapotban teljesen beszámíthatatlan. A merényletek előtt otthon volt, de már jóval többet ivott a kelleténél. Egyszerre hirtelen, késsel a kezében, fölgrött helyéről, kiszaladt a házból és az Erlach-utcán végigfutva, késével a szembejövő nők altestének célzott. Az utcán valódi pánik keletkezett. Őt asszony sebesült meg többé-kevésbé súlyosan az örngörög ember késszurásaitól, még pedig Kramer Mária, Schallerker Antonia és Szemanya Mária munkásnők súlyosan. Smetana Mária magánzó és léány, Antonia pedig, akik kezükkel védekeztek, kevésbé súlyosan. Hudeceknek beszállították az országos bíróság rabkórházába, ahol tüzetesebben megvizsgálják elmebeli állapotát.

TÁRCA.

A HANDLÉT ELFÖLDELTEK.

Irta Abádi Imre. — Az öreg handlét egy este rosszul érezte magát és két nap múlva meghalt. Szegény, nem sokat teketóriázott: nagyon is gyorsan és olcsón csinálta. Nem látott se doktort, se orvost. Mire rászánták magukat, hogy orvost hívjanak, már ki is hült. És mindvégig szóltan volt, csöndesen nyöszörgött. Nem kívánt semmit, nem evett semmit. Kínálták mindenfélével: cognaccal, koménymagos levestel, de az öreg leintette őket, eltolta a kanalat, a poharat és elfordította a fejét.

Azután egy fekete ládával jöttek érte; kö-zönyös, mogorva emberek elvitték, ridegen, minden komédia nélkül. Hiszen nem történt semmi, csak egy handlét szolgáltattak okot az eltakarítására. És mikor kibozták a lakásból keresztül a konyhán — ahol egy szék karján, a rendes helyén most is ott lógott a régi, kopott ágyterítő, amelylyel az öreg a várost szokta járni — nem akadt senki, aki észrevette volna és föltartotta volna a koporsót egy percre: "megálljunk emberek, megálljunk egy kicsit!" — hogy elbucszatassa ágyterítő-jétől, hogy a közegek száraz, hivatalos eljárásába legalább egy kis hangulatot vegyítsen. Ha az utolsó óráiban, mikor még eszméletnél volt, beviszik neki, talán még össze is esköljä, elbucszatik tőle ő maga, hisz szomorú, de egyaránt kedves és drága emlékek fűződnek hozzá. Hányszor vezette vissza a multak derűs ösvényeire ez a fakó rongy, melyet nem fog többet reggelenként a vállára vetni és amely most — vajjon hitte-e? tuéli őt. De nem szólt senki.

— Avrom, Avrom, az ágyterítőt nem viszed magaddal? Hát itt hagyd a görnyedések, a verejtékek óráinak egyetlen tanuját? Hát elváltak? Nincs szavad hozzá? Öreg! Avrom, Avrom!

De nem szólt senki, senki, csak vitték, vitték a lépcsők felé... A családon kívül egy-két rokon egy-két jó ismerős kísérté. Két kis unokáját — az egyik léány volt, Galdé-nak hívták. — a kapuból visszavitték, rájuk zárták az ajtót és talán még ki se érték a városból, mikor ők az örökségen való osztokodásban már el is felejtették nagytatájukat. Az ablakban fűedték föl a hagyatékot, egy öblös befőttes üvegben. Egy figyelmes-jóravaló szomszéd-asszony hozta az öregnek, mikor ágyának esett. Kissé löttyedt volt már, poshadásnak indult, de azért a boldog örökösök kiélveztek fenéig.

Az este nyugtogatni kezdte árnyékkarjait. A két gyerek kifogott a jätékból, a lomolásból. Ahogy nőtt, növekedett a homály az udvari oduban, kellemetlenül érezték magukat, elkomorodtak: odahuzódtak az ablakhoz és kilestek, geszbecskedtek, kidugták sapadt kis arcukat: jönnék-e már. Az ágy mellett, keskeny asztalkán, egy pohár olaj fűszinén kis parafa korongban álló vékony kanóc piszlókat: az öreg lelki üdvéért. Bágyadt, sárga fénysávot vetett a falra. A kis Józsi egy nagy, összegyűrt papirlapot tartott fölfele, mely lángot vetett, néhány pillanatra világossággal töltötte be a szobát, mire a szemük fölragyogott, de hogy egy-kettőre kilobbant és észrevették, hogy a megfoglyatott kanóc is elaludt, valahogy megzseppentek. A sötétség béklőba verte a kedélyüket, ránehezedett a lelkükre és kiváltotta belőlük a félelem és a töprengés kérdéseit: — Gadi, soká lesz kórházba nagytata? — Nem is van a kórházba, én láttam, mikor vitték nagytatát, mert meghalt, nem tudott fölúlni, én láttam, a temetésre vitték, egészen így volt a szeme, nem is szólt, csak úgy hagyta magát betenni. — Nem is igaz. — Igaz! — A Klei' néni mondta, hogy kórházba kell vinni, a Klei' néni jobban tud, mint te. Galdi erre a fogába akasztotta a hüvelyk-körmét és pattogtatta: "ezt ni, ezt."

A halállal, a temetéssel egyik sem volt tisztában. A halálról sejtettek már valamit, de a temetés, az elföldelés tragikuma, könyörtelen borzalma még nem lehelte rá homályát gyermeki lelkük szűz derűjére és olyan hangot folyt ez a diszkurzus, mintha azon vitakoztak volna, hogy melyiküknek van sebb üveg-golyója. Józsit az ellentmondás fölböszítette. Nekiesett a konyhaajtónak, rugdosta, döngötte a lábával, rázta a kilincset és ha éppen már nem jönnek a temetésről, a házmaster ismét fölzalad káromkodni de jöttek, az ajtó megnyílt és belépett a nagyanyjuk, utána pedig Fáni, a mostoha léány, a "boldogult" egyetlen hajadon gyermeke.

Fáni megállt a szoba közepén s körülnézett. A kanócot újra meggyújtotta az olajon, aztán odafordult és rámeredt az öreg ágyára, melyből — istenem, istenem! — szólt, miközben az ágy széleire ült és kezét összekulcsolta az ölében — nem kel föl értünk olyan korán többet, fekhelyét nem engedti át hajnalokint a földön. Hol-min, diványon didergő árva kis unokáink. Az özeveg pokrócokat hozott, melyeket összehajtogatott a földön és Fánival együtt elhelyezkedett rajtuk. A két gyerek némán bámul-

ta szokatlan, hangtalan viselkedésüket és szintén odaluzódott félénken a földre. Így ültek összekuporodva, csöndesen, csomortuan. Előttük a székek egy ócska tartóban oldalt dőlve olesó gyertya hullatta csöppjeit és fölnyuló, vibráló lángja kísért, fakó arcukra vetette világot. A szobáját lassan nyitkolták; Kleinné, a szomszédasszony dugta be rajta a fejét. Ő tette az első vizitet és egyuttal hírül hozta, hogy kijárta nekik a mai vacsorát egy jómódú családnál, ahol az öregét ismerték. Kleinné, a mindennapos vendég "jó asszony" volt. A férje mint "vezetve" működött egy Szerecsen-utcai tandlernél. (A boldogult sokat dominizált vele esténként). Fáni pedig beszégekkel és egyéb apró szivességekkel szerezte meg a Kleinné jóindulatát és a kóstolót. Mindig hozott nekik a főztőből. Hol a rétesből, hol a kuglófból, hol a kirántott halból juttatott a handifamiliának, amiben a szivességen kívül volt valami a kérdésközlés is: hogy mi minden jött és kiképződött, mi mindenre telik az "vezetve"-nének. De Fániék nem értették meg a kínálásainak az "ilyet se ettél még" határozott hangulát és "jóba voltak" vde, nem zördültek össze soha.

Kis idő múlva két cseléd csakugyan hozta az estebédet. Pompás nagy tálcán, drága edényekben, finom, friss pörköltet, süteményt, gyümölcsöt, meg egy palack asztali bort. A porcellán-fődkélt leemelték az edényekről és a mint az étel illatos párája szétáradt, a komorság és a bánat nehéz sulyából legördült valami nyomott kedélyükről, megenyhültek s mint ha az arcuk is földerült volna egy keveset. Galdi rögtön a gyümölcshöz nyult, amiért egy gyöngye legyintést kapott. Fáni osztott a két gyerekeknek, aztán szedett magának is s mialatt a kanál után nyult és tányérja fölé hajolt, elgondolta, hogy nem emlékszik, mikor ehetett ilyen finom, gazdag vacsorát. Még a legnagyobb ünnepnapon se... Nem... Ők csak így juthatnak hozzá. Így lehet részük benne. Így kell benne részülnök... Neki kellett elmenni, neki... Valami erős nyomást, valami kellemetlen surrást érzett a torkában és ahogy titkos odapillantott a lekiüdv mécsére, egy vissza nem tartható erős könnyecsepp gördült a tányérjára. Az anyja a gyerekekkel volt el foglaltva, akik mohány ettek, megint összekaptak és feleseltek. A kisfiu odafordult a nagyanyjához:

— Nagymama, ez libahus?

— Hallgass és egyél, szót Fáni erősen, mire a gyerek összehúzta magát, a vacsora végig csöndes maradt, aztán újra kérdezték: "Nagymama mindenké megvár?" "Mindenké, mindenké?" "Nagymama is?" "Nagymama is." "En is?" "Te is, mindenké." A gyerek itt szünetet tartott és folytatta: "és hoznak rétest? Nagymama, hoznak rétest?" "Hoznak, hoznak..."

Mindnyáján hallgattak. Az edények kiürültek és akét gyermek jóllakottan, csöndesen elszunyadt mellettük. Fáni és az anyja összenézett az üres tányérok fölött a kizökögő, pisálkáló gyertya föl-fölobbanó világánál. Nem beszéltek, de mind a ketten a közeledő nehéz napokra gondoltak és tele gyomorral most erősnek érezték magukat, vizasztaloztak és nem látták olyan sötétnek a holnapot.

JEGYZŐKÖNYV.

Fölvétett Roebingben, N. J., az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség által egyhivott négyülésen.

A gyűlés elnöke: Ivenc Titus; jegyző: Ginther Ádám.

A gyűlésvetető üdvözlö a meglepeteket s megköszönte a gyűlés egybeállását. A napirend kifejtésére átadja a szót Somló Sándor elvtársnak, a szövetség küldöttjének. Somló elvtárs tartalmas beszédében ismerteti a munkásszövetség helyzetét s a szervezkedés szükségességét. Beszéd után válaszolt a fölvetett kérdésekre, majd fölcsillapítja a jelenlévőket a szervezkedés megalakítására. Jelentkeztek a következők: Ginther Ádám, Ivenc Titus, Belle Márton, Mikulás László, Madár Sándor, Madár Géza, Robotin Miklós, Vajnits István.

A szervezet mindjárt alakuló gyűlést tartott s titkárrá választott Ginther Ádám, pénztárnokká Ivenc Titus; sajtóbizottsági tagokká: Madár Sándor, Madár Géza.

A jól sikerült négyülés ezzel véget ért. Ginther Ádám, jegyző. Ivenc Titus, gyűlésvetető.

McKEESPORTI MUNKÁSAI, FIGYELEM

A McKeesporti Szocialista Munkás Szervezet folyó hó 27-én, hétfőn este 8 órakor a rómk. templom épületében levő iskolában nagy

NYILVÁNOS VITÁT

rendez.

A vita tárgya: A szocializmussal szemben fölhozott ellentétek.

Vitatkozó felek: Kovács Kálmán, mo.ongahelavölgyi rómk. kath. plébános és Rothfischer Károly, az Am. Magy. Szoc. Munk. Szöv. országos szervezője.

Az érdekes és tanulságos vitára a mckeesporti magyarság tömeges megjelenését kéri a Vitarendező bizottság.

A CÁP ESZKÖZEI.

Több ízben megemlékezünk már azokról a leleplezésekről, melyeket a berlini "Vorwaerts" között Burcev tollából a cárról és a cárizmusról.

Egész Európa megbotránkozott a cárizmus aljasságain s bár az orosz kormány nagyképűködve jelentette ki, hogy méltóságán alulnak tartja, hogy Burcevet polemizáljon, reputációja olyan csorbát szenvedett, melyet ki nem közzörülhet. Tudja mindeki, hogy az orosz kormány azért nem polemizál, azért hallgat, mivel Burcev leleplezéseit képtelen megcáfolni.

Ha az orosz kormány hallgat, annál inkább beszél Burcev. Az európai lapok írják a legújabb leleplezéséről, melyet, — a magyarországi "Népszava" nyomán, — a következőkben ismertettünk:

Sinaida Jucsenko Berlinben lakik, mint az orosz rendőrség fizetett kémé és beugratója. A legutóbbi időig az orosz forradalmi párt ki próbált hívének tartották. De Burcev már egy idő óta ismerté az asszony szerepét. Minthogy azonban pozitív bizonyítékai nem voltak, a forradalmi központi bizottság egyelőre nem akart ellene eljárni. Burcev Berlinbe utazott és az áruházi tanuk jelenlétében faggatta és három órai vallattal annyira sarokba szorította, hogy a nő beismerte: "Igenis, én vagyok az, aki barátait a rendőrségnek kiszolgáltatta. Én hiúsítottam meg vállalkozásait". Burcev ezt írja Sinaida Jucsenkóról:

Ez a nő merényleteket szervezett, hogy azután azokat elárulhassa; híveket szerzett, hogy azután mint terroristákat denuniciálhassa őket. Tevékenységét már 1894-ben kezdte; akkor 23 éves volt. Összekötést szerzett a forradalmi párttal és amit társaitól és társairól megtudott, azt mind bejelentette Semjachinnak, a pétervári titkos rendőrség másodfőnökének. Így 1895-ben följelentette a cárt ellen tervezett Resputin-féle összeesküvést. Hogy magáról minden gyanút elhárítson, elárult társaitval együtt magát is becsukatta és 11 hónapig a fogságban maradt. Ettől fogva mártírno volt a párt szemében és korlátlan bizalomban részesült. A pétervári hatóság jelentékenyen fölemelte neki a fizetését és titkárként olyan jól őrizte, hogy az azon időből való titkos rendőrségi jelentésekben Sinaida mint veszedelmes forradalmárno szerepel.

A Rasputin-élet után a beugrató egy ideig pihent babérjain. Hét évig nem ment töle jelentés a rendőrséghez, noha ezzel összekötésben maradt. Ujjabb aktív munkássága 1906-ban kezdődött. Ekkor hirtelen megjelent Moszkvában és most már nemcsak mint spicli, hanem mint beugrató is nagy buzgalommal működött. Nagyból része volt öneki az 1906-i fölkelés bukásában, mint bárki másnak. Midőn a forradalmi központi bizottság megbízásából külföldre utazott fegyvert vásárolni a forradalmárok számára, a forradalom vezetőit és részeseit föladata a rendőrségnek.

Azok közt, kiket elárult, volt Fruma Frumkin ifjú forradalmárno is, akit 1907-ben Moszkvában a hírhelt Reinbott rendőrfőnök ellen intézett merényletet fogtak el. Ezt a merényletet minden részleteiben Jucsenko készíttette elő. Utolsó árulása 1909-ben egész sereg forradalmárt juttatott a rendőrség kezébe, köztüük az árulónó egyik legbensőbb barátját és ennek beteg feleségét. Jucsenko állandó összekötésben volt Azevvel is. Főkötelessége a pártban az volt, hogy a legelszántabb és komoly cselekvésre legalkalmasabb forradalmárokat a forradalmi bizottság számára kikutassa és kijelölje. Sokan az ő kezéből vették át a merényletbe való bombát, és alig hogy töle elváltak a rendőrség kezei közé kerültek.

A "Berliner Tageblatt" egy munkatársa a leleplezés után beszélgetett Sinaida Jucsenkóval. Az elvetemült nő — bár cselekedeteit szépitni igyekezett — beismerte, hogy Burcev előadása lényegében megegyezik a valósággal. Beismerte, hogy az orosz titkos rendőrségtől nagy fizetést kapott és hogy forradalmár társait elárulta. A muszka cári börtönöknek és akasztófalaknak ez az elvetemült szállítója azt állítja, hogy munkáját nagyon megkönnyítette az a hihetetlen óvatlanság és könnyenhiőség, amelyet az orosz forradalmárok tanusítanak. Ha Burcev le nem leplezi, — ugymond — akkor még halála után is mint nagy forradalmárnot ünnepelezték volna társai. Azt hisszük, a könnyenhiőség és óvatlanság nemcsak az orosz forradalmárok hibája.

Németországban óriási fölháborodást keltett ez az eset. A porosz rendőrség, a munkás- és a liberális sajtó éles kifakadásai után értésére adta Sinaidának, hogyha Poroszország területét el nem hagyja, kiutasítják. Bezeg nem volt a porosz rendőrség ilyen tapintatos, mikor az Azevek, Sinajdák és Hartingok által törbe csalt és elárult szerencsétlen orosz menekültékről volt szó. Ezeket minden előzetes figyelmeztetés nélkül szállították tolongatón a határra, ahol az orosz vérekek gondoskodtak azután további sorsukról.

A MUNKA VILÁGÁBÓL.

Az omahai sztrájk.

Omahában, Nebraska államban a városi vilamos társulat összes munkásai sztrájkba léptek. A harc a szervezkedés szabadságáért folyik.

Az Omaha & Council Bluff Street Railway Company munkásai már régebben szervezkednek s a társulat eddig semmi kifogást nem emelt.

Azonban a társulat elnöke, Gurdor W. Wattles értesítette az alkalmazottakat, hogy ha szervezeteükből ki nem lépnek, elbocsájtanak. A munkásoknak csak egy része volt szervezve, de a társulat elnökének leirata után az összes munkások gyűlést tartottak s a szervezkedés szabadságának biztosítására kimondták a sztrájkot.

Mivel a munkások közül csak 30 vagy 40 jelentkezett munkára, a forgalom úgy Omahában, mint a környékén szünetel. A városi üzletekben, kiket a sztrájk szintén sulyosan érint, s a társulat és a munkások megbízottai megbízottai tartottak is egy értekezletet, melynek azonban nem volt eredménye, mivel a társulat képviselői keréken megtagadták a munkások szervezkedési jogának elismerését.

Akiknek kevés az oszlaték.

A massachusettsi Ludlowban a város legnagyobb szövetségében a 8. számú épület munkásainak tudtára adták, hogy a munkabért minden száz yard szövet után négy centtel csökkentik, "mivel — mint a társulat mondja, — oly nagy a verseny, hogy a gyár a jelenlegi munkabért melet nem dolgozathat haszonnal."

Az új árszabály szerint a hetibér kilenc dollár lett volna, míg azelőtt tizenegy dollár volt. Az igazgatóság nagy furfanggal hajította végre a bérleszállítást az egész gyárban. Hosszabb időközökben, a különböző épületekben hajította végre a bérleszállítást, hogy ne idézzen föl egyszerre az összes munkások elégedetlenségét. Azonban az eddig szervezeten munkások a saját kárukon megtanulták, hogy ennek sérelme valamennyinek a sérelmét jelenti s most, hogy a 8. számú épület munkásai sztrájkba léptek, megmozdult az egész gyárteip munkássága. Gyűlést hívnak egybe s valószinű, hogy valamennyien sztrájkba lépnek.

A textil-munkások szervezkedése.

A United Textile Workers of America a napokban tartott értekezleten Fall Riveren. Golden elnök jelentést tett a szervezet fejlődéséről. Erős szervezettek alakultak Manvilleben, R. I. Tauntonban, Mass.; Pawtucketen és Augustaban, Mo.; azokkívül folyamatban van a philadelphiai szövetség szervezése is. Kandában Montrealban alakult erős szövetségi union, mely a U. T. W. of A.-hez készül csatlakozni.

A különböző városokban majdnem az összes szervezettek sztrájk előtt állnak, azonban az értekezlet úgy intézkedett, hogy a különböző városokban ne egy időre essenek a sztrájkok s így könnyebb legyen a segélyezés. Ez ellen a taktika ellen a szövetségi vezetők csak az általános kizárással védekezhetnének, azonban a hosszú pangás után most a legtöbb gyárnak annyi a rendelése, hogy egymás kedvéért nem hajlandók ilyen akcióra.

A levélhordók konvenciója.

Rochesterben, New York államban szeptember 20-án nyílt meg a vidéki levélhordók országos szervezeteinek konvenciója. A konvenció megjelentek a küldöttek az ország különböző részeiből.

Tekintve vége, hogy az országos szervezet a postaiszolgálat hivatalos jóváhagyása alatt áll, egyáltalán nem csodálható, hogy a konvenció napirendjén ilyen kérdések voltak: Miként javíthatók a vidéki utak? Miként lehet tökéletesíteni a szolgálatot? Miként lehet építeni a levélhordók betegsegélyző intézetét?

Szóba került a bérjavítás kérdése is s ebben az ügyben "kérvényezni" fognak. Örvendetes jelenség azonban, hogy a konvencióban bátor föl szólások is hangzottak, melyek nem kérvényezést, hanem energikus szervezkedést, követelést javasoltak.

A "munkaközvetítők" ellen.

New Yorkon és Philadelphiában a munkaközvetítő irodák nagy része a munkásokat csakis olyan helyre küldi, ahol sztrájk van folyamatban s erről a munkásokat, kik jelentkeznek, nem értesíti.

Igy szállították a Pressed Steel Car Company részére is a sztrájkterület százaít. John H. Jordan, Pittsburg kerületi ügyész most leveltel intézett Pennsylvania kormányzójához, Stuarthoz s New York kormányzójához, Hugheshoz s fölcsillapítja a két kormányzót, hogy haladéktalanul vonassák pörbe az illető munkaközvetítőket.

A levelekhöz mellékelve vannak a szövetségi biztosok vizsgálatainak jegyzőkönyve s a munkások tanuallomásai.

A két kormányzó nem nyilatkozott az ügyben.

NYUGTAZASOK:

1909 szeptember 6-tól szeptember 18-ig.

Uj előfizetéseik:

Egy évre. Lorainban: XLII. osztály. Daytonban: J. Monár. Passaicban: J. Poiser. Detroitban: A. Bejczy, J. Bábás.

Fél évre. Pittsburgban: S. Farkas, J. Marcssek. Newarkon, O.: V. Lakatos. Buffaloban: L. Markovits. Bridgeportban: L. Menyhart. Clevelandon: B. Erdélyi, A. Varga, St. Gyulai. St. Sohárt. Newarkon, N. J.: J. Csizmadia, L. Csizmadia. Eldoradoban: L. Szabó. Duquesneben: St. Beregi. Daytonban: Gy. Birkner, L. Pekete. Kresztényben (Hungary): J. Herceg. Cityben: J. Skottly. Chicagoban: L. Viskos, J. Zelko, K. Stark. Bánkban (Hungary): K. Ruhig. Passaicban: E. Fitter, M. Hénap. South Bethlehemben: P. Zrinsky. Homesteadon: J. Varga. Munhallban: A. Csontos. St. Louisban: J. Krausz, J. Léli. Cityben: S. Weisz, A. Bottenstein. Trentonban: P. Sági. Bridgeportban: J. Rutkay, G. Deák. Manayunkon: J. Vörös, L. Soha. Philában: J. Molnár. Detroitban: Bujtás & Kömives, K. Kerekes. Passaicban: St. Szikba, K. Szobor. Daytonban: St. Végh. Chicagoban: A. Temmer, K. Szabó, M. Ludvig. Hammond: F. Spitz. Toledoban: F. Cser, P. Szántó, J. Poes, J. Kovács, St. Csontos. Tarrytownban: F. Schwartz. Grentpointban: L. Braun. Alleghenyben: J. Szélessy.

Negyed évre. Clevelandban: J. Mosberger. Detroitban: K. J. Horváth, M. Horváth. Peoriában: J. Szentés. Chicagoban: J. Albert, B. Maresch, J. Dalos. Passaicban: J. Németh. Alleghenyben: J. Deman. Chicagoban: Sz. M. Sz. XXII. o., J. Csukán. Cityben: A. Guttman. G. Bartos, J. Dömök. Manayunkon: M. Csillag. Philában: S. Vicsiek. Detroitban: L. Tóth. St. Louisban: I. Antal. Hammond: G. Shmidt, Zs. Sipos. Toledoban: St. Gaál, I. Csontos, A. Farkas, K. Földy.

Folyótárogas előfizetők.

Egész évre. Budapest: Famunkás csoport. Chicagoban: Ph. Böhm, M. Miskovits. Barabentonban: I. Mészáros. Passaicban: L. Györi.

Fél évre. Newarkon, O.: I. Ádám. Clevelandban: J. Zimits, J. Csékely, P. Megyesi, F. Varga. Bridgeportban: F. Pap, I. Apjok, J. Schwartz. Alleghenyben: J. Gvatoszky. Peoriában: A. Aulenbach. Philában: L. Borsos, J. Virág, I. Szallay, J. Tóth, A. Bodor. Daytonban: J. Batory. Cityben: J. Zumpit, B. Sternfeld. Chicagoban: A. Field, B. Pallos, G. Sipák, A. Scharman, D. Eged, A. Volfinger. Canaldoverben: M. Király. Chicagoban: S. Gaál, J. Jakabty, J. Adler, W. Goldfinger, M. Csányi. Desplainesben: J. Hamula. Cityben: J. Horn. Alleghenyben: S. Nyiró, M. B. Sz. oszt. Kenmoreban: J. K. Horváth.

Negyed évre. McKeesportban: P. Szarvas, B. Debrecei, St. Szabó. Clevelandban: J. Patots. Detroitban: L. Pakoss. Alleghenyben: St. Ebenschveller. Tarrytownban: S. Deutsch. Cityben: L. Deutsch, S. Kálmán. Chicagoban: J. Fenyves, I. Lancz. Broolynban: Fülöp. Roebingben: A. Ginther. Philában: J. Horváth. St. Louisban: J. Marozsán. Cincinnati: J. Horvánty, S. Buday. Manayunkon: J. Schmidt. Detroitban: Gy. Likinai, J. Pécsi. Passaicban: Gy. Knapp. Chicagoban: S. Budai. McKeesportban: Mrs. Kessler, S. Németh, J. Gencsy, M. Braun.

Felülfizetéseik:

E. Frank 5c.; Chicagói szerv. \$75.000; Salamon M. 25c.; Goldberger L. 25c.; Deutsch J. \$1.00; Fischbein Erzi 10c.

A mckees rocksi sztrájkolók részére adakoztak:

Allegheny, Pa. \$1.00: Kollár Emil. Stroba Ernő, Ternei St. Trubella János, Krenáts Márton, Klekner Ferenc. — 50c.: Ernhoffer K. Bánkovics J., Blazin Paul, Andy Sinden, Neidhart Alex, Suto P., Belgya Péter, Stolmeier J., R. Suszter Nik, Schneider János. — 25c.: F. Fuchs, Frei H., Forgely S., Gyékis H., Zary J., Heimbucher F., Braun M., Kenyeres S., N. N. Chas, Geier J., Balagi J., Krepsz J. — 10c.: Ifj. Gyékis H., Vizokay Gy., Mester J., összesen \$15.55.

Erie, Pa. 25c.: H. Diehl, B. Tóháty, P. Gill, G. Winter, Ch. Burns, J. Bab, N. Ball, F. Davis, W. Gensheimer, E. Burns, B. Anderson, M. Guta, W. Runingham, C. Pelyman, H. Hofman, A. Roth, C. Hem, Ch. Schroec, J. Weinheim, D. Kilor, H. Stern, G. Boelte, J. Melyer, J. Schneider. 20c.: J. Kunz. 10c.: M. Schenker, W. Hofman, C. Fabritius, W. Woner, L. Grunauer, W. Mettyger, D. Loui, G. Gáll.

Lynn, Mass. \$1.00: Ágocs István, Dobrovits A. 50c.; Czapp I., Czapp I.-né. 25c.: Helmlich Salamon. — Newark, N. Y. 25c.: Róna D., Magyar J., Buják J., Dianovszky J., Szerencse J., Tóth M., Szöke J., Ujváry K., Gerecsér J.; 20c.: Schwartz L., Gazdag J.

A svéd sztrájkolók részére adakoztak: \$15.00: VI. osztály (Newark, N. J.); \$1.00: Papp Ferenc; 50c.: Pavlik Ferenc, Pavlik J., Schaffer József, Szijártó András; 25c.: Zátorszky János (Hurford, O.)

A grand rapidsi Munkás Otthon alapjához a következő elvtársak járultak hozzá: 50c.: D. J. Asztalos Antal; 25c.: Székely J., Andorka Imre, Székely Mihály, Humpáner B., Székely Imre; 10c.: Gulyás József, Balázs J.

REGÉNY.

RASZKOLNYIKOV

Irta: DOSZTOJEVSZKIJ M. TÓDOR.
(BÜN ÉS BÜNHÖDÉS.)

(Folytatás.) (91.)

— Bár ugy lenne!
— Petrovics Péter sem mire való bujtogató, — tört ki hirtelen Dunya.

Alexandrovna Pulhériát mintha leforrázták volna. A beszélgetés ezzel félbe is szakadt.
— Van valami tervem. — kezdte Raszkolnyikov s az ablakhoz vezette Razumihint.

— Tehát megmondhatom Ivanovna Katerinának, hogy lesz szerencsém önhöz? — kérdezte Szónya s távozni akart.

— Rögton, Szemjonovna Zsófia, nincs titkunk kegyed előtt, nem is zavar minket... Várjon kérem, még akorok valamit mondani... Tehát, — fordult újra Razumihin felé, — ismered azt a... hogy is hívják csak?... Petrovics Porfir?

— Természetesen, hiszen rokonok vagyunk! Miért kérde? — tette hozzá kiváncsian.

— Ő miködik most ebben az ügyben... a gyilkosság bűnygyében... tegnap beszéltek róla...

— Igen! Nos?... firtatta tovább Razumihin — Ő hallgatja ki a zálogosokat. Nekem is van ott zálogom. Csekélységek másoknak, értékesek nekem. Egy kis gyűrű, amit Dunya adott nekem, mikor elváltam. Meg az óra, ami az atyámról maradt rám. Összeveve alig ér öt-hat rubelt. Nem szeretném, ha elvesznének, különösen az órat féltsem. Az anyám kérdezhették. Már akkor rettegtem, mikor a Dunya órájáról beszéltek, az az egyetlen ékszer, ami az atyánkról maradt. Még beteg lenne bele, ha elveszne. Tudod már: milyenek az asszonyok. Tehát mit tegyünk? Tanácsold. Tudom, hogy a rendőrségnél is jegyzékes veszik a tárgyakat. De talán jó lenne egyenesen Porfirhoz fordulni. Szeretnék minél előbb a végére járni. Meglásd, az ebédnél már szóba hozza mamácska.

— Semmi esetre se menjünk a rendőrségre, hanem egyenesen Porfirhoz — kiáltott föl Razumihin sajtáságos elragadtatással. Ah, milyen elégedett vagyok! Ne tétovázzunk tovább, menjünk rögtön, csak két lépésnyire van... Mehetünk, — jer! És ő nagyon fog örülni, ha megismerhet. Sokat beszéltem már neki rólad... Különböző időszakokban... még tegnap is. Menjünk. Tehát ismerted a vén asszonyt? Ugy, ugy! Milyen kitünő fordulat!... Ah, igaz, Ivanovna Zsófia...

— Szemjonovna Zsófia, — javította ki Raszkolnyikov. — Lássa, Szemjonovna Zsófia, ez az én Razumihin barátom, jó fiu...
— Ha enni akarnak — szolt Szónya s rá sem nézett Razumihinre.
— Tehát menjünk, — határozott Raszkolnyikov, — még ma elmegyek kegyedhez, Szemjonovna Zsófia, mondja csak meg, hol lakik? Kerülte a leány tekintését s úgy tett, mint ha sietne. Szónya pirulva mondta meg a lakása címét. Együtt távoztak a szobából.

— Nem zárod be az ajtót? — kérdezte Razumihin.

— Soha! Két év óta készülök rá, hogy kulcsot veszek. Boldog ember, kinek nincs mit félténie, — tette hozzá mosolyogva és Szónyához fordult.

Megálltak a kapuban.

— Az ön utja jobbra vezet, Szemjonovna Zsófia. De hogyan talált meg? — kérdezte, bár látszott rajta, hogy egészen más kérdés nyomja a szívét. Szeretett volna a lány nyugodt, tiszta kék szemébe mélyen betekinteni, hanem ez csak nem sikerült neki soha.

— Hiszen megmondta tegnap Polecskának, hogy hol lakik!
— Polyá, igen Polecska... az a kis lány. A kegyed nővere. Hát neki megmondtam: hol lakom?

Elefedtem?

— Nem, már emlékszem.

— Már régen hallottam önörl, de nem tudtam a nevét. Az apám maga sem tudta, pedig sokat beszéltem önörl. Hanem tegnap egyszer csak meg tudtam s ma azt kérdeztem: "Itt lakik Raszkolnyikov ur?" Nem tudtam, hogy hónapos szobában lakik. Tehát isten önnel! Majd megmondom Ivanovna Katerinának... Boldog volt, hogy végre megszabadult. Gyorsan haladt előre, hogy minél előbb eltűnjék a látóhatárról. A sarkon elfordult s itt már lassabban ment, vissza gondolva mindenre, a legcsekélyebb részlete is, mely éppen most vele történt. Észrevetlenu új világ tárult föl szívében. Eszébe jutott, hogy Raszkolnyikov meglátogatta, talán még délelőtt.

— Oh, jaj, csak ma ne! — susogta maga elé, elszorult szívvel, mint mikor az ijedt gyermek bocsánatért könyörög.

— Istenem, hozzám jön... abba a szobába! ... Ah!

(Folytatjuk.)

SZÖVETSÉGÜNKHÖZ TARTOZÓ EGYLETEK HIREI.

Homestead, Pa. A homesteadi magyar munkások szeptember 25-én, szombaton az Uhrin Hall-ban nagy népgyűlést tartanak. Napirend: A munkásosztály helyzete; szervezkedés és sajtó. Előadó: Rothfiser Károly. Manayunk, Pa. A szövetség XL. osztálya 1909 október 3-ikától kedve 1910 április 1-ig angol iskolát nyit. Jelentkezni s bővebb információt szerezni Schmiedt Jánosnál, 4613 Umbria St. alatt lehet. Newark, N. J. A szövetség VI. osztálya f. hó 25-én, szombaton este fölolvasást tartat helyiségében, 20 West St.-en. Tárgy: Anarchizmus vagy szocializmus. Előadó: Szöke József elvtárs. Passaic, N. J. A szövetség IV. osztálya e hó 26-án, vasárnap d. u. 3 órákor fölolvasást tartat a Dayton Ave.-i szalonhelyiségében. Tárgy: Szocializmus. Előadó: Szöke József elvtárs. Philadelphia, Pa. A szövetség XIII. osztálya szeptember 26-án, vasárnap délután fél 3 órákor saját helyiségében, 800 Parrish St.-en fölolvasást tartat. A fölolvasás tárgya: A nő mint szocialista. Előadó: dr. Bolgár-Lessing Lajos. Philadelphia, Pa. A Philadelphiai Egyesült Magyar Munkás Egyletek 1909 október hó 1-én saját helyiségében (800 Parrish Street) angol tanfolyamot nyit. Jelentkezni lehet naponta 7-10-ig a házigondnoknál. E. Pittsburg, Pa. A szövetség VIII. osztálya szeptember 26-án, vasárnap d. u. 3 órákor a szervezet helyiségében (Braddock Ave.) nyilvános népgyűlést rendez. Napirend: A munkásosztály helyzete; szervezkedés és sajtó. Előadó: Vítális és Rothfiser elvtársak. Rankin, Pa. Az újjáalakult Rankini Szocialista Munkás Szervezet szeptember 26-án, vasárnap este 1/8 órákor nagy népgyűlést rendez. Napirend: A munkásosztály helyzete; szervezkedés és sajtó. Előadó: Rothfiser K. San Francisco, Cal. A szövetség X. osztálya 1909 október 3-án szűreti mulatságot rendez a Green Valley Park-ban. Belépődíj 25 cent. Utirány: A Mission St.-i car a Russian Ave.-ig. Onnan pár száz lépés a parkig.

A MISSOURI KERÜLETHEZ TARTOZÓ SZERVEZETEK FELYELMÉBE.

A Missouri kerületi szervezetei szeptember 26-án, vasárnap délután 3 órákor tartják negyedéves kerületi konvenciójukat 1717 S. Broadway, St. Louisban. A kerületi vezetőség fölszólítja a szervezetteket, hogy a konvención föltétlenül képviseltessek magukat e egyben ezáltal is tudtára adja az elvtársaknak, hogy Zaka Imre elvtárs betegsége miatt a titkárságról leköszönt a helyébe Lány István választott. A Missouri ker. vezetőség.

A "B. E. Sz." szeptember havi kivetése \$1.15.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Hü olvasó, New York. Verse elég csinos. Némi simitással meg is érné a nyomdáfestéket. De amint látja, verseket nem igen közlünk. D., New Brunswick, N. J. Egészen "all right". G. A., Lansing, Mich. Elintéztük. G. J., Passaic, N. J. Kivételesen közöltük, mivel sürgős. De máskor ne sajnálja levelétől a pecsétnyomot, mert anélkül nem vehetjük tudomásul. Ez szől más elvtársaknak is! M. K., Cleveland, O. Dehogy zárták ki, de hogy függesztették föl. Benne kell annak lenni. Majd megnézzük s kiigazítjuk, ha nem jól van. Közölnénk, de egészen át kellene írni. Erre pedig, sajnos, nincs időnk. B. L., Lancaster. Megtudakoljuk s megírjuk.

HIRDETÉSEK.

rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget

!!! MOST SZOMBATON !!!

HUDSON-FULTON

ünnepély napján Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség II. osztálya.

a KAMPFER HALL-ban

(316 E. 63rd Street.) dal, szavalat és táncal egybekötött

Kedélyes - Estélyt

rendez, melynek tiszta jövedelme a Népakarat javára fordítatik. Belépti díj ruhatarálal együtt 15c. Kezdeté este 8 órákor.

J. BRAUN

FÉRFIRUHA ÉS DIVATARUHÁZA. Az egyedüli magyar férfiruha és divatruház East Pittsburgban. Kitiünő minőségű árúk a legjutányosabb árban. A munkások pártfogását azzal akarja kiérdemelni, hogy a munkásosztály ügyét elősegíti ott, ahol alkalma nyílik rá.

Dr. S. GOLDMAN

egyedüli HAZAI MAGYAR ORVOS, volt csász. és kir. katonasorvos. PITTSBURG, PA. 406 Grand St., Telephone P. & A. Main 883. Gyógyít mindenféle gyógyítható betegségre gyorsan s biztosan a lesgyőzőbb titoktartás mellett. Nem csinál humbugot, nem küld orvosokat utánvél mellett, anélkül hogy azt kérné tőle. Nem hirdet álarckepet és hamis bizonyítványokat. Minden betegsükből bizalommal forduljanak dr. S. Goldmanhoz. Irodárák naponta reggel 9-től este 6-ig. Vasárnap reggel 9-től 12-ig.

New Phone 2020 Old Phone 4312

JOSEPH BRESKO

saloonia a peoriai magyarság kedvelt találkozóhelye. Importált italok és modern báli terem. 3102 S. Adams St. PEORIA, ILL.

M. Massing

HA JÓ RUHÁT AKAR MÉRSÉKELT ÁRBAN, KERESSE FÖL SZABÓ ÜZLETÉT 77 Albany St. NEW BRUNSWICK, N. J.

Fizessen előre egy keveset s törlesszen hetenkint még kevesebbet és szerezhethet egy

fonográfot,

melynek régi jó nótáit egykor édesanyjától hallotta

A magyar és német daloknak teljes sorozata EDISON és VICTOR recordok. L. L. GOODMAN, 327 Girard Avenue Philadelphia, Pa.

PÁRTOLJUK AZT KI MINKET PÁRTOL.

A felső város legkedveltebb magyar borbély-üzlete 352 East 65th Street, New York. Az első Ave. közelében. KROO JÁNOS, tulajdonos.

BALATON kávéház

JÁROKA ELEK, tulajdonos. (Ezelőtt Gáspár.) 629 E. 5th Street NEW YORK. Kitiünő italok és izletes magyar ételek minden időben. Billiárd, pool. Telephone Monroe 3459.

UNGER ADOLF BUTORÜZLETE.

Mindenemű Uj- és használt butorok, kályhák, szőnyegek legolcsóbban nálam, kaphatók. 467 West Madison St. CHICAGO, ILL.

Ha valaki beteg

nincs veszélyesebb dolog rángatni, mint ha rosszul csinált gyógyszereket használ és azokat hivatalosan házalóktól, drágán szerzi be; evvel egészségét helyre nem állítja, hanem teljesen tönkre teszi. A CHICAGOI VÖRÖSKERESZT gyógyszerházban minden betegség ellen a legkitiünőbb mód szerint összeállított, valamint importált gyógyszerek elonyós árakban kaphatók. Vidéki megrendelések is postán azonnal eszközölhetnek. Különösen ajánljuk a következő elismert szereimket: Gyomorsó, mely legrégibb idők óta kitiünőnek bizonyult. Ára dobozonként 75c. — Fejfájás ellen legjobb hatású szögöl, mely a legnagyobb ideges fejfájást is megszünteti. Ára 35c. — Balaton gyöngyvirág arckenés, mely az arcról minden foltot, szempilót eltüntet és fehérré teszi; éjjelre használható. Tégléye 50c.; nappali használatra szappannal 75 cent. Ugyiszintén biztos és gyors hatású kipróbált szereimket ajánljuk férfi- és női bajok ellen. J. P. KISS Vöröskereszt gyógyszerháza. 9326 Cottage Grove Ave. Burnside, Chicago, Ill. Telephone, 1044 Humboldt.

Hartman Vilmos

EGYEDÜLI MAGYAR TEMETKEZÉSI VÁLLALKOZÓ. 601 N. Wood St. Chicago, Ill. Pontosan eszközöl éjjel vagy nappal megbízatásokat a város bármely részében. Telefon megbízatások magyar nyelven. Kocsik lakodalmakra, temetkezésekhez és ünnepélyes alkalmakhoz.

The OLIVER Typewriter

Az Oliver írógép hasznót hajt kezdettől fogva. Használata oly könnyű, hogy a gyakorlatlanok is hamarosan gyakorlatot szereznek. Az Oliver írógép bárhol is használható s mindenütt hasznót hajt. Az üzleti világ csak ezt a gépet akarja. Nagyobb a kereslet, mint a kínálat. "Oliver írógép minden házbán" ez a jelszavunk. Az üzleti világban gépünk már nélkülözhetetlen lett, most a magánházaakra kerül a sor. Az Oliver gép egyszerűsége lehetővé teszi, hogy otthon is használják. Minden háznak ugyszólván a kúszóberé tesszük a gépünket. Ki akarná kizárni a jó alkalmat? Bővebb fölvilágosításért és árjegyzékért írjon erre a címre: The Oliver Typewriter Company 310 Broadway, New York City, N. Y.

Dr. TÖRÖK MIKSA hazai magyar orvos,

..A Bennet-féle orvosi akadémia volt tanára... A South sidei kórház sebészeti és női betegségek főorvosa. Rendel: Délelőtt 8-tól 10-ig, délután 12-től 1-ig és este 6-tól 8-ig. 322-324 West 12th St. Chicago, Ill.

Ugyes magyar szülésznő

Jergler Paula Budapesten az egyetemen vizsgázott és a budapesti klinikán főbába volt, sok évi gyakorlati utána tanácsot és segélyt nyújt mindenben, 1709 Washington Boulevard, Pauline St sarkán, Chicago, Ill. Telefon West 1394

BELDEGREEN

MAGYAR FÉNYKÉPÉSZ 32 Ave. C. NEW YORK. Nyitva vasár- és ünnepnapon is. Telefon 4537 Newark, N. J.

TULY

BUDAPESTI FÉNYKÉPÉSZ 4 West St. NEWARK, N. J. Legfinomabb kivitelű fényképek tisztán kidolgozva jótállás mellett. Ugyiszintén fölvelek házon kívül is eszközölhetnek. Nyitva vasár- és ünnepnapokon is.

Bevándorlók

figyelmébe ajánlja csinosan berendezett TISZTA ÉS OLCSSÓ SZOBÁIT. Rostássy Rezső, 513 E. 6th St., New York. Az elvtársaknak Magyarországból érkező leveleire díjmentesen adok felvilágosítást és kívánatra a hajónál megvárom őket. ÉTTERMEM ÉS KÁVÉHÁZAM a magyarnyelvű öntudatos munkások kedvelt találkozó helye. Izletes friss ételek. — Hazai billiárd asztalok. — Bel- és külföldi pártalpok. Felkérjük olvasóinkat, hogy szükségleteiket hirdetőinknél szerezhék be s a vásárlás alkalmával hivatkozzanak a NÉPAKARAT-ra.

DEUTSCH BROS

HAJÓ VAGY VASUTIJEGYET VÁSÁROLNI AZ ÖSSZES VONALAKRA - PÉNZT KÜLDENI VAGY KÖZJEGYZŐI DOLGOK GYORS ELINTÉZÉSÉRE A LEGJOBB ÉS A LEGTANACOSABB FORDULNI IRJON ÁRBEJÁRÁSOKHOZ BANKÁROKHOZ 319. E. HOUSTON ST. NEW YORK

Tartós és puha bőrből készült szép Divatos Cipők olcsó árban kaphatók a "UNION SHOE CO."-nál Ave B. cor. 4th st. NEW YORK.

Philadelphiai Egyesült Magyar Munkás Egyletek saját helyiségében, 800 PARRISH STREET,

1909 október hó 1-én, Angol-tanfolyamot nyit, férfiak, nők és gyermekek részére.

A legjobb és leggyorsabb tanítási módszer. Jelentkezni lehet esténként az egyleti gondnoknál 7-től 10-ig.

Egy jószabású ruháért keresse fel KRONMAN, férfi szabót. 414/ Lorain Ave. Cleveland.

DANK ÉS HALLAMA

"OTTHON" MAGYAR KÁVÉHAZ ÉS ÉTTERME. Jó ételek minden időben. Billiárd - Sakk - Lapok. Szobák ellátással. 1282 SECOND AVENUE, (65ik és 66-ik utcák között.) New York.

International Restaurant

BOR ÉS SÖRCSARNOK 165 E. 4th St. NEW YORK.

LIBERTY HALL

49 Mercer St. Newark, N. J. Mindkét helyiségben jó magyar konyha. Bel- és külföldi lapok. Budapesti Népszava. Az öntudatos munkások találkozó helye. Pool és billiárd. A. Orawetz, tulajdonos.

Dr. BIEBER E. LAJOS magyar fogorvos

383 E. 8th Street New York. Ave. C és D között

CHICAGOI MAGYAR ORVOS

Dr. Löwinger Ernő az összes orvosi tudományok tudora. 627 GRAND AVE., a Lincoln Street sarkán. Rendelő órák naponta reggel 9-től 11-ig, délután 5-től este 8-ig. Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig. Telefon számom Humboldt 2044. Telefonmeghívások éjjel-nappal elfogadottnak.

J. Z. Zinner & Co.

71 E. Washington St. CHICAGO, ILL. Dearborn Street sarkán, I. em.

Egy 100 dolláros írógep 17 center naponta!

Olvassa át ezt a fölírást még egyszer és akkor lesz képes nagy jelentőségét fölfogni. Egy Oliver írógép, a legjobban és legtisztábban író \$100-os, a legfinomabb szerkezetű gép a piacon — az öné lehet naponta 17 centért. Az írógép, melynek győzelme az üzleti világban történelmi — az öné lehet naponta 17 centért. Az írógép, amely el van látva egyensúlyozóval, szabályozó szerkezettel, lokomotív alappal, automata elválasztóval, igazgatható papír ujjakkal, tudományos összeállított betűrenddel, egy ilyképen fölszerelt gép az öné lehet NAPONTA 17 CENTERT! Mi kijelentettük ezt az új eladási rendszert mostanában, hogy megismerjük a népek hangulatát. Egyszerűen egy kis készpénz fizetés és 17 cent naponta. Ez a terveink dicsőjében. Az eredmény oly lavinaszertű volt, hogy magunk is meg voltunk lepve. Gépünk vásárlója minden osztályú és minden foglalkozás ember. Az a körülmény, hogy ismert nevű pénzkapacitások, akiknek bizalmát megragadta a mi ajánlatunk, kérdézőkődnök, bizonyítja gépünk közkezeltségét s igazolja, hogy a gépirás korszaka közeledik. NÉGYED MILLIÓ EMBERNEK HAJT HASZNOT A

Pénzt postán vagy távirattal a világ minden részébe, legolcsóbb és leggyorsabanküldünk

J. Z. Zinner & Co.

71 E. Washington St. CHICAGO, ILL. Dearborn Street sarkán, I. em.

Dr. TÖRÖK MIKSA hazai magyar orvos,

..A Bennet-féle orvosi akadémia volt tanára... A South sidei kórház sebészeti és női betegségek főorvosa. Rendel: Délelőtt 8-tól 10-ig, délután 12-től 1-ig és este 6-tól 8-ig. 322-324 West 12th St. Chicago, Ill.

Ugyes magyar szülésznő

Jergler Paula Budapesten az egyetemen vizsgázott és a budapesti klinikán főbába volt, sok évi gyakorlati utána tanácsot és segélyt nyújt mindenben, 1709 Washington Boulevard, Pauline St sarkán, Chicago, Ill. Telefon West 1394

BELDEGREEN

MAGYAR FÉNYKÉPÉSZ 32 Ave. C. NEW YORK. Nyitva vasár- és ünnepnapon is. Telefon 4537 Newark, N. J.

TULY

BUDAPESTI FÉNYKÉPÉSZ 4 West St. NEWARK, N. J. Legfinomabb kivitelű fényképek tisztán kidolgozva jótállás mellett. Ugyiszintén fölvelek házon kívül is eszközölhetnek. Nyitva vasár- és ünnepnapokon is.

Bevándorlók

figyelmébe ajánlja csinosan berendezett TISZTA ÉS OLCSSÓ SZOBÁIT. Rostássy Rezső, 513 E. 6th St., New York. Az elvtársaknak Magyarországból érkező leveleire díjmentesen adok felvilágosítást és kívánatra a hajónál megvárom őket. ÉTTERMEM ÉS KÁVÉHÁZAM a magyarnyelvű öntudatos munkások kedvelt találkozó helye. Izletes friss ételek. — Hazai billiárd asztalok. — Bel- és külföldi pártalpok. Felkérjük olvasóinkat, hogy szükségleteiket hirdetőinknél szerezhék be s a vásárlás alkalmával hivatkozzanak a NÉPAKARAT-ra.

DEUTSCH BROS

HAJÓ VAGY VASUTIJEGYET VÁSÁROLNI AZ ÖSSZES VONALAKRA - PÉNZT KÜLDENI VAGY KÖZJEGYZŐI DOLGOK GYORS ELINTÉZÉSÉRE A LEGJOBB ÉS A LEGTANACOSABB FORDULNI IRJON ÁRBEJÁRÁSOKHOZ BANKÁROKHOZ 319. E. HOUSTON ST. NEW YORK

Tartós és puha bőrből készült szép Divatos Cipők olcsó árban kaphatók a "UNION SHOE CO."-nál Ave B. cor. 4th st. NEW YORK.

INDENKINEK

szüksége van Szent István labdacokra. (A legjobb hashajtó és vértisztító.) Ne szenvedjen székrekedést, belső fájdalmakat, emésztési zavart, gyomorégést, fejfájást, szédülést, mikor a Szent István labdacok mindezeket távol tartják és fájdalommentlenül hatást gyakorolnak. Maga is használja azt, mit a többi: LILION CRÉMET és SZAPPANT, mert arcát megfínomítja és megifjítja. Csúnya a szepő, a májfolt, a himlőhely és más arcisztétfalatanságok — s miért ne legyünk inkább szépek? Mindenféle importált szerekért menjünk ROTH SAMUEL gyógyszerháza a Megváltóhoz 125 Ave. C, cor. 8th St., New York.

International Restaurant

BOR ÉS SÖRCSARNOK 165 E. 4th St. NEW YORK.

LIBERTY HALL

49 Mercer St. Newark, N. J. Mindkét helyiségben jó magyar konyha. Bel- és külföldi lapok. Budapesti Népszava. Az öntudatos munkások találkozó helye. Pool és billiárd. A. Orawetz, tulajdonos.

Dr. BIEBER E. LAJOS magyar fogorvos

383 E. 8th Street New York. Ave. C és D között

CHICAGOI MAGYAR ORVOS

Dr. Löwinger Ernő az összes orvosi tudományok tudora. 627 GRAND AVE., a Lincoln Street sarkán. Rendelő órák naponta reggel 9-től 11-ig, délután 5-től este 8-ig. Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig. Telefon számom Humboldt 2044. Telefonmeghívások éjjel-nappal elfogadottnak.

J. Z. Zinner & Co.

71 E. Washington St. CHICAGO, ILL. Dearborn Street sarkán, I. em.

Egy 100 dolláros írógep 17 center naponta!

Olvassa át ezt a fölírást még egyszer és akkor lesz képes nagy jelentőségét fölfogni. Egy Oliver írógép, a legjobban és legtisztábban író \$100-os, a legfinomabb szerkezetű gép a piacon — az öné lehet naponta 17 centért. Az írógép, melynek győzelme az üzleti világban történelmi — az öné lehet naponta 17 centért. Az írógép, amely el van látva egyensúlyozóval, szabályozó szerkezettel, lokomotív alappal, automata elválasztóval, igazgatható papír ujjakkal, tudományos összeállított betűrenddel, egy ilyképen fölszerelt gép az öné lehet NAPONTA 17 CENTERT! Mi kijelentettük ezt az új eladási rendszert mostanában, hogy megismerjük a népek hangulatát. Egyszerűen egy kis készpénz fizetés és 17 cent naponta. Ez a terveink dicsőjében. Az eredmény oly lavinaszertű volt, hogy magunk is meg voltunk lepve. Gépünk vásárlója minden osztályú és minden foglalkozás ember. Az a körülmény, hogy ismert nevű pénzkapacitások, akiknek bizalmát megragadta a mi ajánlatunk, kérdézőkődnök, bizonyítja gépünk közkezeltségét s igazolja, hogy a gépirás korszaka közeledik. NÉGYED MILLIÓ EMBERNEK HAJT HASZNOT A

Pénzt postán vagy távirattal a világ minden részébe, legolcsóbb és leggyorsabanküldünk

J. Z. Zinner & Co.

71 E. Washington St. CHICAGO, ILL. Dearborn Street sarkán, I. em.

Dr. TÖRÖK MIKSA hazai magyar orvos,

..A Bennet-féle orvosi akadémia volt tanára... A South sidei kórház sebészeti és női betegségek főorvosa. Rendel: Délelőtt 8-tól 10-ig, délután 12-től 1-ig és este 6-tól 8-ig. 322-324 West 12th St. Chicago, Ill.

Ugyes magyar szülésznő

Jergler Paula Budapesten az egyetemen vizsgázott és a budapesti klinikán főbába volt, sok évi gyakorlati utána tanácsot és segélyt nyújt mindenben, 1709 Washington Boulevard, Pauline St sarkán, Chicago, Ill. Telefon West 1394

BELDEGREEN

MAGYAR FÉNYKÉPÉSZ 32 Ave. C. NEW YORK. Nyitva vasár- és ünnepnapon is. Telefon 4537 Newark, N. J.

TULY

BUDAPESTI FÉNYKÉPÉSZ 4 West St. NEWARK, N. J. Legfinomabb kivitelű fényképek tisztán kidolgozva jótállás mellett. Ugyiszintén fölvelek házon kívül is eszközölhetnek. Nyitva vasár- és ünnepnapokon is.

Bevándorlók

figyelmébe ajánlja csinosan berendezett TISZTA ÉS OLCSSÓ SZOBÁIT. Rostássy Rezső, 513 E. 6th St., New York. Az elvtársaknak Magyarországból érkező leveleire díjmentesen adok felvilágosítást és kívánatra a hajónál megvárom őket. ÉTTERMEM ÉS KÁVÉHÁZAM a magyarnyelvű öntudatos munkások kedvelt találkozó helye. Izletes friss ételek. — Hazai billiárd asztalok. — Bel- és külföldi pártalpok. Felkérjük olvasóinkat, hogy szükségleteiket hirdetőinknél szerezhék be s a vásárlás alkalmával hivatkozzanak a NÉPAKARAT-ra.

DEUTSCH BROS

HAJÓ VAGY VASUTIJEGYET VÁSÁROLNI AZ ÖSSZES VONALAKRA - PÉNZT KÜLDENI VAGY KÖZJEGYZŐI DOLGOK GYORS ELINTÉZÉSÉRE A LEGJOBB ÉS A LEGTANACOSABB FORDULNI IRJON ÁRBEJÁRÁSOKHOZ BANKÁROKHOZ 319. E. HOUSTON ST. NEW YORK

Tartós és puha bőrből készült szép Divatos Cipők olcsó árban kaphatók a "UNION SHOE CO."-nál Ave B. cor. 4th st. NEW YORK.

HAJÓJEGYET VÁSÁROLNI-PÉNZT KÜLDENI LEGTANACOSABB ÉS LEGTANACOSABB KISS EMIL NEW YORK, 109 SECOND AVE. ARJCZVEKERTY FENNAL

Papának, Kovács Co. HITES KÖZJEGYZŐK S EGYEDÜLI MAGYAR BANKÁROK. Chicagoan, (Ill.). 179 CORNELL STREET. A Milwaukee Ave. sarkán. Az összes tengerhajózási társulatok magyar ügynökei. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank képviselői. Minden ó-hazai ügyet szakértően elintézzünk, írásban vagy személyesen. Tel. Monroe 2947.

FARMOK ATLANTIC GARDEN-BAN. (New Jersey állam.) A számos szerencsés otthon, mely e környéken van, a legjobb reklámjai e talaj termékenységének. Csak tíz mérföld Atlantic Citytől. Egy szorgalmas ember jó ékszíntencziát biztosíthat magának apró baromfiak termesztése által. Az éghajlat mérsékelt, a menyek természetesen s gyümölcsösök s kerti vetemények termesztése s a legolcsóbb \$6.50-tól feljebb. Az első részlet \$5.00. Havi részlet \$6.50. Kérjen fölvilágosítást: Gilbert & O'Callaghan, Real Estate, Room 719 Tribune Bldg., 154 Nassau St., New York City. Central 6978 Central 1829

Little Hungary KÁVÉHAZ, ÉTTEREM ÉS MINTABOROZO Chicago kellő közepén, Clark és Monroe St. délnyugati sarkán. Trorth Dearborn Bldg. Minden este cigányzene 5-től 1 óráig. A magyarság otthona. Chicago látványosságja. Valódi magyar konyha, pontos kiszolgálás. Mérsékelt árak. Bel- és külföldi lapok. Külön termek bizottságok részére. Vidieknek szives utbaigazítás. D. L. FRANK, tulajdonos.

ZACHAR OTTO NAGYBANI BOR-, SÖR- ÉS PÁLINKA KERESKEDÉSE. 1434 Germantown Ave. Philadelphia, Pa. Amint a magyar konyha, úgy a magyar ital való a magyarnak. Kaphatók magyar borok törköly, szilviorium Poth's Extra sör. Rendelésre házhoz szállítva. A magyar szervezett munkások barátja.

SOL. RUBIN, tulajdonos 966 Milwaukee Ave. Chicago, Ill. L. D. Phone 2173 L.

Dr. Harry Buchler MAGYAR FOGORVOS Mérsékelt árak. Foghuzás fájdalom nélkül. 492 High Street. Springfield Ave. közelében Newark, N. J.

RIZSÁK JÁNOS közjegyző, pénzzállító és váltó-intézet Főútlelet 127 Second St., Passaic, N. J.

OKIRATOK szakértően, a legkitiünőbb hírellyel megfőltetve állítanak ki s konzultatívul hitelesítik. Jogi, hagyatkozi, katonai, telekkönyvi, nemkülönben pénzügyi és bármely más ügyvédi dolgokban járunk. Minden ügyben, egy mint eddig, ezáltal is a legnagyobb pontosságot ígérünk. CSOMAGOKAT az O-haszából küldenek vagy oda szállítanak. OKIRATOK szakértően, a legkitiünőbb hírellyel megfőltetve állítanak ki s konzultatívul hitelesítik. Jogi, hagyatkozi, katonai, telekkönyvi, nemkülönben pénzügyi és bármely más ügyvédi dolgokban járunk. Minden ügyben, egy mint eddig, ezáltal is a legnagyobb pontosságot ígérünk. UYTAIGAZÍTÁSSAL, tanácsokkal és felvilágosítással leggyorsabban és szivesen szolgálunk. Budapest, IV. Sztó-utca 6. sz. Főlék-irodák: So. Bethlehem Pa., saját ház, Alpha, N. J. Wharton, N. J., — Franklin Furnace, N. J.

Bevándorlók figyelmébe ajánlja csinosan berendezett TISZTA ÉS OLCSSÓ SZOBÁIT. Rostássy Rezső, 513 E. 6th St., New York. Az elvtársaknak Magyarországból érkező leveleire díjmentesen adok felvilágosítást és kívánatra a hajónál megvárom őket. ÉTTERMEM ÉS KÁVÉHÁZAM a magyarnyelvű öntudatos munkások kedvelt találkozó helye. Izletes friss ételek. — Hazai billiárd asztalok. — Bel- és külföldi pártalpok. Felkérjük olvasóinkat, hogy szükségleteiket hirdetőinknél szerezhék be s a vásárlás alkalmával hivatkozzanak a NÉPAKARAT-ra.